

Epistole
C. M. T. C. Terentię Tulliole et ciui-
bus. S. D.

Epistola.

E litteris multorum et sermone omnium perfertur ad me in-
credibilem tuam virtutem et fortitudinem esse teque nec animi:
nec corporis laboribus defatigari. **M**e miserum te ista vir-
tute, fide, probitate, humanitate, in tantas erumnas propter me incidisse
Tulliolamque nostram, ex quo patre tantas voluptates capiebat, ex eo tan-
tos percipere luctus, nam quid ego te **C**icerone dicam, qui cum primū
sapere coepit acerbissimos dolores, miseratque percepit. **Q**ue si ita ut tu
scribis fato facta putare, ferrem paulo facilius, sed omnia sunt mea cul-
pa commissa, qui ab his me amari putabam qui inuidebant, eos non seque-
bar qui petebant, quod si nostris consiliis vti essem, neque apud nos tan-
tum valuisset sermo, aut stultorum amicorum, aut improborum beatissimi
mi viuerem. **N**unc quādo sperare nos amici iubent, dabo operam, ne
mea validudo tuo labori desit. **R**es quanta sit intelligo, quātoque fuerit fa-
cilius manere domi quā redire, sed tamē si omnes tribunos plebe habemus,
si **L**entulum tam studiosum quā videtur, si vero etiam **P**ompeium et ce-
sarem non est desperandum de familia quomodo placuisse amicis scribis
faciemus. **D**e loco nunc quidem abiit pestilentia, sed quādiu fuit me non
attigit. **P**lancus homo officiosissimus me cupit esse secum, et adhuc reti-
net. **E**go volebam loco magis deserto esse in **E**piro, neque **D**ispo veniret
nec milites, sed adhuc **P**lancus me retinet, sperat posse fieri ut mecum
in italiam decedat. **Q**uem ego diem si videro, et si in vestrum complexum
venero, ac si et vos et me ipsum recuperare satis mihi magnum fructum
videbor percepisse, et vestre pietatis et mee **P**isonis humanitas, virtus,
amor in omnes nos tātus est ut nihil supra possit. **U**tinam ea res ei vo-
luptati sit glorie quāde videro fore. **D**e. **Q**ui fratre nihil ego te accusavi, sed
vos quum presertim tam paucis sitis volui esse quā conuictissimos **Q**ui
bus me voluisti agere gratias egi, et mea te certiozem factum esse scripsi
quod ad me mea **T**erentia, scribis te vicum vendituram. **Q**uid obsecro
te me miserum? **Q**uid futurum est? **E**t si nos premet eadem fortuna quod
puero misero fiet. **N**on queo reliqua scribere: tanta vis lachrymarum
est, neque te in eundem flerum adducam. **T**antum scribo si erūt in officio
amici, pecunia non deerit si non erunt, tu efficere tua pecunia non poteris.
Per fortunas miseras nostra vide ne puerum perditum perdamus
Cui si aliquid erit, ne egeat mediocri virtute opus est, et mediocri fortu-

Tullij.

na vt cetera cōsequatur. **Fac valeas. et a me tabellarios mitas. vt sciam quid agat et vos quid agatis. Mibi omnino iam breuis expectatio est. Tulliole et Ciceroni salutē dic. Datū ad sext. calē. decembrius Durachij Durachium veni quod et libera ciuitatis est et in me officiosa et propi- ma Italiae. Sed si offendet me loci celebritas. alio me conferam. ad te scribam.**

C. M. C. Terentię. S. D.

Noli putare me ad quenq; longiores epistolas scribere nisi si quis ad me plura scripsit cui puto rescribere oportere. **Nec em̄ habeo quod scribam. nec hoc tempore quicq; difficili⁹ facio. Ad te vero et ad nostram Tulliolam non queo sine plurimis lachrymis scribere. Vos em̄ video esse miserimas. quas ego beatissimas semp esse volui. idq; prestare debui et nisi tam timidi fuisset⁹ prestitissime. Pisonē nostrum merita eius amo plurimum. Eum vt potui per litteras cohortat⁹ sum. gratiasq; egi vt debui. In nouis tribunis ple. intelligo spē te habere. id erit firmum si Pompei volūtas erit. sed Crassum tamē metuo. A te quidē omnia fieri fortissime et amatissime video nec miror s; mereo casum eius modi vt tantis tuis miseris meę miserię subleuētur. Nam ad me. **P. Valerius** homo officiosissim⁹ scripsit id. quod maximo cum fletu legi. quemadmodum a **Vesta** ad tabulam valeriam ducta esses. Nam mea lux. meum desiderium. vnde omnes opem petere solebat. te nūc mea **Terentia** sic vexari. sic iacere in lachrymis et sordibus. idq; fieri mea culpa qui ceteros seruauit vt nos periremus. Quod te domo scribis. id est de area. ego vero tum deniq; mihi video restitutus. si illa erit nobis restituta. Verum hec non sunt in nostra manu. Illud doleo que impensa facienda est in eius parte miseram et despoliatam venire. Quod si conficietur negocium. omnia cōsequemur. Sed eadem fortuna nos premet etiam ne reliquas tuas miserias proyicies. obsecro te vita mea. Quod ad sumptum attinet. et sine alios qui possunt si modo volunt sustinere et validitudinem istam infirmā. si me amas noli vexare. Nam mihi ante oculos dies noctesq; versaris. Omnes labores te excipere video. timeo vt sustineas. Sed video in te esse omnia. Quare vt id quod speras. et quod agis consequamur. serui validitudini. Et ad quos scribam nescio. nisi ad eos qui ad me scribunt. aut ad eos de quibus ad me vos aliquid scribitis. Longius quoniam vobis ita placet. nō discedam. Sed velim quā sepiissime litteras mittatis. presertim si quid est firmius quod speremus. **Ualete mea desideria. valete. Datum ad tercias nonas Octobris Theſsalonicę.****

Epistole

M. C. Terentii Tul. et ci. S. D.

Accepi ab Aristocrito tris epistolas. quas ego lachrymis ppe deleui. Conficioz em moerore mea Terentia. nec me meq miserie magis excruciat quam tue vestre qz. Ego autem hoc miserior sum quam tu que es miserima quod ipsa calamitas comunis e vtriusqz nostrum. sz culpa mea ppria est. Neum fuit officium. vel legatioe vitare periculū. vel diligētia z copijs resistere vel cadere fortiter. Hoc miserius. turpi. indignius nobis nihil fuit. quare cum dolore coficioz. tum etiam pudore. Pudet em me vxori meq optime. suauissimis liberis frutem z diligētia nō prestitisse. Nam mihi ante oculos dies noctesqz versat squalor vester z moeror. z infirmitas valitudis tue. spes autem salutis partenuis ostēdit. Inimici sunt multi inuidi pene omnes. Elicere nos magnū fuit. excludere facile est. sed tamen qz diu vos eritis in spe nō deficiam. ne omnia mea culpa cecidisse videantur. vt tuto sum quod laboras id mihi nūc facillimum est. quem etiam inimici volūt viuere in tantis miserijs. Ego tamē faciam que precipis. Amicis quibz voluisti. egi grās. et eas lrās Desippo dedi. meqz de eoz officio scripsi a te certiozem esse factum. Pisonem nostrum mirifico esse studio in nos z officio. z ego perspicio. et omnes pdicāt. Dū faxint. vt tali genero mihi pnti tecum simul z cum liberis nostris frui liceat. Nūc spes reliqua est in nouis tribunis ple. et in pmis quidem dieb. Nam si inueterarit actum est. Ea re ad te statim Aristocritum misi. vt ad me cōtinuo inītia rerum z rōnem toti negotij possēs scribere. Etsi Desippo quoqz ita imperaui statim vt recurrēt. et ad frēm misi vt crebro tabellarios mitteret. nam ego eo noie sum dura chū hoc tempore. vt qz celerrime quid agat audiam z sum tuto. Ciuitas em hec semper a me defensa est. quū inimici nostri venire dicent. tum in Epirum ibo. Quod scribis si velim te ad me venturū. Ego vero quum scia magnam ptem istri oneris abs te sustineri istic z esse volo. Si perficitis qd agitis. me ad vos venire oportet. sin autē: sed mihi est op. reliqua scribere. Ex pmis aut summū secūdis lrīs tuis cōstituiere poterim. quid nobis faciēdum sit. Tu modo ad me velim omnia diligētissime pscribas z si magis iam rem qz lrās debeo expectare. Cura vt valeas. et ita tibi persuadeas mihi te carius nihil eē. neqz nunqz fuisse. Vale mea Terentia quam ego vitare viteor. itaqz debilitor lachrymis. Pridie calen. de cembriis. Vale.

M. T. C. Terentii. S. D.

Ego min. sepe ad vos do lrās qz possum. pptea quod cum oia mihi tempora sunt misera. tum vero quum aut scribo ad vos. aut vestras le

Tullij

go conficior lachrymis sic vt ferre nō possum. Quod vtinam min⁹ vite cupidus fuissē certe nihil aut nō multum in vita mali vidissē. Quod si nos ad aliquam alicui⁹ commodi aliquando recuperādi spem fortuna referauit. minus est erratum a nobis. si hęc mala fixa sunt. Ego vero te quam primum mea vita cupio videre. tū tuo complexu emori. quando neq; di; quos tu castissime coluisti. neq; homines: q̄s ego seruaui semper nobis grām rettulerūt. Nos Brundisij apud **M. Ennium** flaccū di; es. xij. suim⁹ virum optimum. qui periculum fortunaz et capitis sui p̄ mea salute neglexit. Neq; legis improbissime poena deduct⁹ est. quo minus hospicij z amicitie ius. officium q̄ prestaret. Huic vtinam aliquando grām referre possim⁹. Habebim⁹ quidem semp. Brundisio p̄fecti sumus ad quintum calen. maij per Macedoniam z circum petebam⁹. **D** me p̄ditū **D** me afflictum. quid nūc rogem te vt venias. mulierem egrā et corpe et animo cōfectam. **Nō** rogem. Sine te igit̄ sum opinor. Sic agam. si ē spes nostri redit⁹. eam cōfirmes z rem adiuues. sin vt ego me tuo trāfactum est. quoquo modo potes ad me fac venias. Unum hoc scio si te habeo nō mihi videbor plane periisse. sed q̄d de Tulliola mea fiet: iam id vos videte. mihi nō est cōsilium. **Sz** certe quoquo modo res se habebit. illi⁹ **Miselle** z matrimonio z fame seruiēdum est. Quid **Cicero** me⁹. quid agetis. Te vero sic in sinu semp z complexu meo. Non queo iam plura scribere. Impedit mœror. Tu q̄d ederis nescio. vtrum aliq̄d teneas. an q̄d metuo plane sis spoliata. **Pisonē** vt scribis spero fore semper nr̄m. De familia liberata nihil est q̄d te moueat. Primum tuis ita p̄missum est te facturam esse. vt quisq; eet merit⁹. Est autem in officio ad huc **Orpheus**. Pręterea magnope nemo ceteroz seruorum. Ea causa ē: vt si res a nobis abesset liberti nostri essent. si obtinere potuissent. Si ad nos ptinerēt serui ēt. p̄ter q̄s oppido pauci. sed hęc minora sunt. Tu q̄d me hortaris vt animo sum magno. z spem habeam recuperāde salutē id velim sit eiusmodi. vt recte sperare possim⁹. Nūc miser quādo tuas iā lrās accipiam. q̄s ad me p̄feret. quas ego expectassan **Brundisij**. si esset licitum p̄ nautas qui tempestate p̄mittē noluērūt. Quod reliquū est sustēta te mea **Terētia**. vt potes. honestissime virim⁹. **Florum⁹**. **Nō** vitium nostri. sed virt⁹ nostra nox afflicti. Peccatū est. nullum nisi quod vnam animā cum ornāmētis amisim⁹. sed si hoc fuit liberis nostris gratius nos viuē. cetera quanq̄ ferēda sunt seram⁹ atq; ego qui te cōfirmo ipse me nō possum. **Clodium Philarex** quod validudie impediēbat oculoꝝ remi hominē fidelē. **Salustius** officio vincet oēs spes. **Cennius** est perbeniuolus nobis quē semp spero tui fore obseruātam. **Sicca** dixerat

Epistole

se meū fore. sed Brundisio discessit. Cura qđ potes vt valeas. 7 sic exi-
stimes vehemētius me tua miseria q̄ mea cōmoueri. **Mea Terentia** si
dissima atq; optima vxor et mea carissima filiola 7 spes reliqua nra **Ci-
cero** valete **Pubi** cal. maias de Brundu.

M. C. Teren. sue. S. D.

Atu et **Tullia** lux nostra valetis. ego 7 suauissim^o **Cicero** valem^o.
Pubi die idus octobris **Athenas** venim^o quum sane aduersis ventis vsi
essem^o. tardeq; 7 incōmote nauigassem^o. De nam euntib^o nobis **Acha-
stus** cum litteris p̄festo fuit. vno 7 vigesimo die sane 7 strēnue. **Accepi**
tuas lrās. quib^o intellexi te vereri. ne superiores mihi reddite nō essent
Omnes sunt reddite diligētissimeq; a te per scripta sunt omnia. **Idq;**
mihi gratissimū fuit. **Neq;** sum admiratus hanc epistolā quam **Acha-
stus** attulit bene fuisse. **Jam** em̄ me ipsum expectas siue nos ipsos. q̄ qui
dem ad vos q̄primū venire cupiam^o. **Et** si in quā rempu. venim^o intel-
ligo. cognoui em̄ ex multozū amicorum lrīs. quas attulit **Achastus** ad
arma rem spectare. vt mihi quū venero dissimulare nō liceat qđ sentia.
Sed quādo subeunda fortuna est. eo citius dabim^o operam vt veniam^o
quo facilius de tota re deliberem^o. **Tu** velim qđ cum cōmodo valitudis
tue fiat. q̄siōgissime poteris obuiam nobis p̄peres. **De hereditate** **P̄g-
tiana**. que quidem mihi magno dolori est. valde em̄ illum amauit hoc ve-
lim cures. **Si** auctio ante meū aduētum fiet. vt **Pōponius**. aut si mi-
nus poterit. **Camill^o** nostrum negociū curet. **Nos** quū salui vnerim^o
reliqua p̄ nos agem^o. **Si** tu iam roma p̄fecta eris. tamē curabis vt h̄
ita fiat. si dii nos adiunabūt circiter idus nonas in **Italia** speram^o fore.
Vos mea suauissima 7 optatissima **Terētia** et **Tulliola**. si nos amatis
curate vt valeatis. **Athenis** ad. xv. cal. no. **Vale.**

M. T. C. Terentię. S. D.

Nec sepe est cui lrās demus. nec rem habem^o vllam quam scribē ve-
lim^o. **Ex** tuis litteris quas proxime accepi. cognoui p̄ediū nullum ve-
nire potuisse. **Quare** videatis velim quō satisfiat ei. cui scitis me satis fi-
eri velle. **Ad** nostra scribi quando ad illū scripseram necesse nō fuit. **De**
ea re 7 de ceteris reb^o quam primū velim nobis lrās mittas. **Valitudi-
nem** tuā grās agit. id ego nō miroz te mereri. vt ea tibi merito tuo gra-
tias agere possit. **Pollucem** si adhuc nō est profectus q̄primū facep̄tru-
das. **Cura** vt valeas. **Ibid^o** quinti.

M. C. Terentię. S. D.

Omnēs molestias 7 sollicitudines quib^o 7 te miserrimam habui. id
quod mihi molestissimum est. **Tulliola**mq; que nobis nostra vita dul-

12
Tullij.

cior est deponi et eici. Quid cause autē fuerit, postredie itelleti q̄s a vo-
bis discessi. **ΧΟΚΡΑΤΟΝ** ΑΗΝΑ noctu eici statim. Ita sum leuat⁹, vt
te⁹ mihi aliq̄d medicinam fecisse videat. Cui quidem tu deo quemadmo-
dum soles pie et caste satis facias, idem apollini et Aesculapio. Naum
spero, nos valde bonam h̄ie, in ea simul ac cōscendi hęc scripsi. Deinde cō-
scribam ad n̄ros familiares, multas epl̄as, quib⁹ te et **Tulliolā** diligen-
ter cōmendabo. Cohortarer vos q̄d animo fortiores essetis nisi vos for-
tiores cognoscerē q̄s quenq̄ viroz. Et tamē eiusmodi spero negocia eē,
vt et vos istic cōmodissime sperem esse, et me aliqui cum similib⁹ n̄ri rem
pub. defensuz. Ut primū valitudinē tuam velim cures, deinde tibi si vi-
debit villis his vttere q̄ lōgissime aberūt a militib⁹. Eundo arpinati bes-
ne poteris vti cum familia vrbana, si annona carior fuerit. Cicero bellif-
simus tibi salutem plurimam dicit etiam atq̄ etiam. Vale. Datum, iij
idus Junij.

M. C. Terentij. S. D.

S i vales b̄n est, ego q̄dē valeo. Valitudinē tuā cures velim dilige-
tissime. Nam mihi et scriptū et nunciatū est, te i febrim subito incidisse.
Q̄d celeriter me fecisti de Cęsaris lris certiorē, fecisti mihi gratū. Item
posthac siquid op⁹ erit, siquid acciderit noui facies vt scia. Cura vt vale-
as. Vale. Datum, iij. nonas iunias.

M. C. Terentij. S. D.

Ad cęteras miseras accessit dolor ex Dolobelle valitudie, et **Tul-**
lię, oino de oib⁹ reb⁹, nec q̄d cōsiliū capia, nec q̄d faciā scio. Tu velim tu-
am et **Tullij** valitudinē cures. Vale.

M. C. Terentij. S. D.

Quid fieri placēt scripsi ad **Pōponiū** serius quā oportuit. Cū eo si
locuta eris itelliges q̄d fieri velim. Aptius scribi q̄n ad illū scripseram
necessenō fuit. De ea re et cęteris reb⁹ q̄ primū vel nobis lras mittas.
Valitudinē tuā cura diligēter. Vale. viij. idus quinti.

M. T. C. Terentij. S. D.

S i vales bene ē, ego q̄dē valeo. **Tullia** n̄ra venit ad me p̄die id⁹ iu-
nij, cui⁹ summa d̄tute, et singulari h̄uanitate grauiore etiā sum dolore af-
fect⁹, n̄ra factū esse negligētia, vt lōge alia in fortuna esset atq̄ ei⁹ pietas
ac dignitas postulabat, nobis erat in aīo **Ciceronē** ad cęsarē mittē, et cū
eo. **Cn. Salu.** si p̄fect⁹ erit faciā te certiorē. Valitudinē tuā diligēter
cura. Vale. xij. cal. quin.

M. T. C. Terē. S. D.

Quod nos in **Italiam** saluos venisse gaudeo, p̄petuo gaudeas veli:
s̄ p̄turbati dolore aī, magnisq̄ iūrijs, metuo ne id p̄siliū cōepim⁹

Epistole

quod nō facile explicare possum⁹. Quare quātum potes adiuna. Quid autem possis mihi in metem nō venit. In viam qđ te des hoc tēpore nihil est. 7 lōgum est iter 7 nō tutum. Et nō video quid prodesse possis si venieris. Vale Datū pridie. no. Brundisij.

C. M. T. C. Terentij. S. D.

Quod scripsi ad te proximis litteris de nūcio remittēdo. que sit istius vis hoc tpe. 7 que cōcitatio multitudinis ignoro. si metuedus irat⁹ est: quies tamē ab illo nascet fortasse. Totum iudicabis quale sit. Et qđ in miserimis reb⁹ minime miser putabis id facies. Vale. vij. idus quin.

C. M. T. C. Terentij Tulliole et Li. S. D.

Si vos valetis: nos valem⁹. Utrum iam cōsiliū est nō solū meum qđ sit nobis faciēdum. si ille Romam modestē ventur⁹. recte i presentia domi esse potestis. Sin homo amās diripiēdam vrbem daturus est vreo: vt Dolabella ipse satis nobis p̄esse possit. Et iā illud me tuo. ne iam interdudamini. vt quum velitis exire nō liceat Reliquū est qđ ipse optime cōsiderabitis vestri similes fœminę sunt ne Romę. Si em sunt videndū est vt honestę vos esse possitis. Quādo quidem nūc res se hz modo vt hęc vobis loca tenere liceat. bellissime vel mecū vel in nr̄is p̄edijs esse poteritis. Etiam illud verēdum est. ne breui tpe fames i vrbē sit. His de reb⁹ velim cum Pōponio. cū Camillo. cum qb⁹ vobis vis debet cōsideretis. Ad summā animo forti sitis Labienus rem meliorem fecit. Adiunat etiā Piso qđ ab vrbe discedit. 7 sceleris cōdemnat genę suū. Vos meę carissime animę q̄ sepissime ad me scribite. 7 vos qđ agatis. 7 quid istic agat. Quintus pater 7 fili⁹ et Ruffus vobis salutem dicunt. vij. cal. quin. Menturms.

C. M. T. C. Terentij. S. D.

Si vales bene est. ego quidem valeo. Constitueram⁹ vt ad te scripseram. obuiā Ciceronem Celsari mittere. sz mutauim⁹ consiliū: quia de illius aduētū nihil audiebam⁹. De ceteris reb⁹ 7 si nihil erat noui. tamē quid velim⁹. 7 quid hoc tpe putem⁹ opus esse. ex Sicca poteri s cognoscere Tulliam adhuc mecum tenco. Valitudinem tuam cura diligēter Vale. xij. calen. quin.

C. M. T. C. Terentij. S. D.

Et si eiusmodi tēpora nostra sunt. vt nihil habeam qđ aut a te litterarū expectem. aut ipse ad te scribā. Tamē nescio quomodo 7 ipse vestras lras expecto. 7 scribo ad vos quum habeo qđ ferat volumina. Debuit i te officiosior esse quā fuit. 7 id ipsum qđ fecit potuit diligēter facē 7 cautius. quan q̄ alia sunt que magis curem⁹. magis q̄ doleam⁹. Que me ira

Tully.

conferunt uti ei voluerunt. qui me te mea sententia detruserunt. Cura ut valeas.

C. M. C. Terentii. S. D.

Aquid haberem quod ad te scriberem. facerem id et pluribus verbis et sepius. Nunc que sunt negotia vides. Ego autem quomodo sum afflictus. ex Leptra et Trebatio poteris cognoscere. Tu fac ut tua et Tullie valitudinem cures.

C. M. T. C. Terentii et Tulliole. S. D.

Considerandum vobis etiam atque etiam anime mee diligenter puto quid faciatis Romae nescitis: an mecum in aliquo tuto loco. Id non solum meum consilium est. sed etiam vestrum. Mihi veniunt in mentem hec. Romae vos esse tuto posse per Dolobellam. eamque rem posse nobis adiumento esse. si qua vis. aut si que rapine fieri coeperint. sed rursus illud me movet. quod video omnes bonos abesse Roma. et eos mulieres suas secum habere. De caeterum regio in qua ego sum nostrorum est tam oppidorum. tum etiam praeditorum. ut etiam multum esse mecum. et quum abieritis comode et in nostris esse possitis. Mihi non plane satis constat adhuc utrum sit melius. Vos videte quod aliquid faciant isto loco foeminae. et ne cum velitis exire non liceat. Id velim diligenter etiam atque etiam vobiscum et cum amicis consideretis. Domus ut propugnacula et praedium habeat Philithino dicetis. et velim tabellarios instituat certos ut quotidie aliquas a vobis literas accipiam. Maxime autem date operam ut valeatis. si vos vultis valere. viij. calen. formis.

C. M. T. C. Terentii. S. D.

In maximis meis doloribus excruciat me valitudo Tullie nostrae de qua nihil est quod ad te plura scribam. Tibi enim equis magne cure esse certe scio quod magis propius vultis accedere video ita esse faciendum. et iam an fecissem. sed me multa impediuerunt. que ne nunc quidem expedita sunt. sed a Pomponio expecto literas. quas ad me quod primum perferendas cures velim. Da operam ut valeas.

C. M. T. C. Terentii. S. D.

In tusculanum nos venturos putamus aut postridie. Ibi faciant omnia parata. Plures enim fortasse nobiscum erunt et ut arbitror diutius ibi commorabimur. Labrum si in balneo non est. fac ut sit. Item caetera que sunt ad victum et valitudinem necessaria. Vale. iij. calen. octobris. De Uenulio.

C. M. T. C. Terentii. S. D.

Avales bene est. ego quidem valeo. da operam ut convalescas quod opus erit ut res tempusque postulat. puideas atque administres. et ad me te omnibus rebus quae sepius litteras mittas. Vale.

Epistole

C. M. T. C. Terentii. S. D.

Vales bene est. ego quidem valeo. Nos quotidie tabellarios vestros expectamus. qui si venerint. fortasse erimus certiores quid nobis faciendum sit. faciemusque te statim certiozem. Valitudinem tuam cura diligenter. Vale.

C. M. T. C. Terentii. S. D.

Vales bene est. ego quidem valeo. Reddite mihi tandem sunt a Cesare littere satis liberales. et ipse opinione celerius venturus esse dicit. Cui vestrum obviam procedam. an hic cum expectem. quam constituero faciam te certiozem Tabellarios mihi velim quamprimum remittas. Valitudinem tuam cura diligenter. Vale. Datū pridie cal. sep.

C. M. C. Terentii. S. D.

Vales bene est. ego quidem valeo. Nos neque Cesaris adventu. neque de litteris quas filotimus habere dicit quicquam adhuc certi habemus. siquid erit certi faciam te statim certiozem. Valitudinem tuam fac ut curares. Vale. iij. idus septilis.

C. M. T. C. S. D. consulibus P. P. P. ple. senatui.

Et si non dubie mihi nunciabit Parthos transisse Euphratem cum omnibus fere suis copiis. tamen quod arbitrabar a M. Bibulo proconsule certiora de his rebus ad vos scribi posse. statim etiam mihi non necesse esse publice scribere ea. que de alterius provincia nunciarentur. Postea vero quam certissimis auctoribus legatis nunciis. litteris sum certior factus. vel quod tanta res erat. vel quod nondum audieramus Bibulum in Syria venisse. vel quia administratio huius belli mihi cum Bibulo pene est communis. que ad me delata essent. scribenda ad vos putavi. Regis Antiochi Comageni legati primi mihi nunciaverunt Parthorum magnas copias Euphratem transire cepisse. Quo nuncio allato. quam essent nonnulli. qui ei regi minorem fidem habendam putarent statim expectandum esse. siquid certius afferretur. xij. cal. octobris. quam exercitum in Ciliciam ducerem in finibus Lycaonie et Cappadocia mihi littere reddite sunt a Tarchondimoto. qui fidelissimus socius transitarum amicissimusque populi romani existimatur. Parcodem Diodis regis Parthorum filium cum pergamo equitatu parthico transisse Euphratem. et castra posuisse Lybe magnamque tumultum esse in provincia Syria excitatum. Eodem die a Jamblico Philarcum arabum quem homines opinantur bene sentire. amicis que esse reipublice nostre. littere de iisdem rebus mi

Tullij.

hi reddite sunt. **H**is rebus allatis. et si intelligebam socios infirme animatos esse. et novarum rerum expectatioe suspesos. sperabam tamen eos ad quos iam accesseram quique nostram consuetudinem integritateque spererat amiciores populo romano esse factos. **C**uliciam autem firmos rem fore. si equitatus nostri particeps facta esset. et ob eam causam. et ut opereretur qui ex Culicium gente in armis essent. et ut hostis is qui esset in **Syria** sciret exercitum populi romani non modo non cedere his nunciis allatis. sed etiam propius accedere exercitum ad taurum institui ducere. **S**ed si quid apud vos auctoritas mea ponderis habet. in his presertim rebus quas vos audistis. ego pene cerno magnopere vos. et horroret et moneo. ut his provincie scrivus vos quidem que decuit. sed aliquando tamen consulatis **V**os quemadmodum instructos. et quibus presidio munitiones ad tanti belli opinionem miseritis. non estis ignari **Q**uod ego negotium non stulticia obsecutus. sed verecundia deterritus non recusavi. **N**eq enim unquam ullum periculum tantum putavi quod subterfugere mallet. quam vestre auctoritati obtemperare **D**oc autem tempore res sese sic habet. ut nisi exercitum tantum quantum ad maximum bellum mittere soletis. mature in has provincias miseritis summum periculum sit ne amittende sunt omnes hee provincie quibus vectigalia populi romani continentur. **Q**ua ob rem ut in hoc provinciali delectu spem habeatis aliqua causa nulla est. neque multi sunt. et diffugiunt qui sunt. metu oblato. **E**t quod genus hoc militum sit iudicavit vir fortissimus. **M. Bibul**us in **A**lia qui quum vos ei permisissetis delectum habere noluerit. **N**am sociozum auxilia propter acerbiteriam atque iniurias imperii nostri. aut ita imbecilla sunt. ut non multum nos iniurare possint. aut ita alienata a nobis. ut neque expectandum ab his. neque committendum his quicquam esse videatur. **R**egis **D**iotari et voluntatem et copias quatecumque sunt nostras esse duco. **C**apadocia est inanis. **R**eliqui reges tyranni que neque opibus satis firmi. nec voluntate sunt. **N**isi in hac paucitate militum certe animus non deerit. **S**pero ne consilium quidem. **Q**uid casus sit incertum est. **U**tinam saluti nostre consulere possimus. dignitati certe consulemus. **V**alete.

M. C. Terentii. S. D.

S vos valetis bene est. ego quidem valeo. **Q**uam pridie calende septilis in provincia venissem. neque maturius propter itinerum et navigationum difficultate venire potuissem maximo convenire officio meo. relique putarent. **Q**ue quum essent a me cura magis et diligentia quam facultate et copia constituta. nunciisque littere de bello a parthis in provinciam **Syriam**

Epistole

illato quotidie fere afferētur. iter mihi faciēdum p̄ **L**ycaniam et p̄ **D**ia-
sauros. et **C**apadocia arbitrat̄ sum. Erat em̄ magna suspicio parthos si-
ex **S**yria egredi atq; irrumpe in eam puincia conarent. iter eos p̄ **C**as-
padociam. qd̄ ea maxime pateret esse facturos. Itaq; cum exercitu p̄ **C**a-
padocia partem eam q̄ cum **C**ilicia cōtinēs est iter feci **C**astraq; ad **Cy-**
bistra. qd̄ oppidum est ad mōtem taurum locani. vt **A**rtuades rex ar-
menius quocūq; animo esset. sciret nō p̄cul a suis finib⁹ exercitum popu-
lo romano esse. et **D**eiotarū fidelissimum regem atq; amicissimū repub.
nostre maxime cōiunctum haberem. cui⁹ et cōsilio et opib⁹ adiuuari pos-
set resp. **Q**uo quum in loco castra haberem. equitatumq; in **C**ilicia mis-
sissem. vt et me⁹ aduētus his ciuitatib⁹. que in ea pte essent nunciat⁹ fir-
miores aīos hoīm facēt. et ego mature quid ageretur in **S**yria scire pos-
sem. temp⁹ eius iam tridui qd̄ in his castris morabar in magno officio
et necario mihi ponēdum putam. **Q**uum em̄ vestra auctoritas interces-
sisset. vt ego regem **A**riobarzanē. **D**euseben et **P**hilozhomem tuerer
eiusq; regis. saluten. incolumitatē regūq; defenderem. regi. regnoq; p̄e-
sidio essem. adiur. isseq; is salutem ei⁹ regis po. senatūq; ro. magne cure
esse. qd̄ nullo vnq; de rege decretum eēt. **A** nostro ordiue existimaui me
iudicium v̄m an regē deferre debere ei⁹q; p̄esidium meum. et fidem et dili-
gētiam polliceri. vt quādo salus ipsi⁹ incolumitas regni mihi cōmenda-
ta esset a vobis dicēt siquid vellet. **Q**ue quū essem in cōsilio meo cum re-
ge locut⁹ initio ille orōnis sue vobis maximas vt debuit. **D**einde etiam
mihi grās egit. qd̄ ei permagnū et perhonorificā videat. **S. P. Q.** **R**-
tate cure esse salutem suam. meq; tātam diligētiam adhibere. vt et mea fi-
des et cōmendatiōis vestre auctoritas perspici posset. **A**tq; ille p̄mo qd̄
mihi maxime leticie fuit ita mecum locut⁹ est vt nullas insidias vite sue
neq; regno dicēt se aut intelligē fieri. aut etiam suspicari gratulat⁹ eēm.
idq; me gaudere dixissem. cohortat⁹ vt recordaret casum illum interitus
paterni et vigilāter se tueret. atq; admonitu senat⁹ p̄sulēt saluti sue. tum
a me discessit in oppidum **Cy**istra. **P**ostero autem die cum **A**riarate
suo et cum paternis amicis maiorib⁹ natu ad me in castra venit. p̄turba-
tusq; et flens. quū item et frater facēt. et amice meam fidem et vestram com-
mēdationem implorare coepit. **Q**uū admirarer qd̄ accidiss̄ noui. dixit
ad se iudicia manifestarum insidiarū esse delata. que essent ante aduētum
meum occultata. qd̄ ū qui ea patefacē possent. p̄pter metum reticuisset
Eo autem tpe spe mei p̄esidiū cōplures ea que sciret audacter ad se detu-
lisse. in his amacissimum sui summa pietate p̄editū frēm dicere. ea que
me is quoq; audiēte dicebat. se sollicitatum esse vt regnare vellet. **I**d v̄

Tullij.

no fratre suo accidere nō potuisse. sed tamē ante tempus illud eam rem
 nunq̄ in medium p̄pter periculi metum ptulisse. **Quē** quī esset locut⁹
 monui regem. vt omnem diligētiam ad se p̄seruādum adhiberet amicos
 q̄ in patris ei⁹ atq̄ iudicio p̄batos hortat⁹ sum. regis sui vitam docti
 casu a acerbissimo patris ei⁹ omni cura custodiaq̄ defenderēt. **Quū** rex a
 me equitatum cohortesq̄ de exercitu meo postularēt. et si intelligebā ve
 stro senat⁹ consilio nō modo posse me id facē. sed etiam debere. tamē ūqu
 respu. postularēt. p̄pter quotidianos ex **Syria** nūcios. vt q̄sumū ex
 ercitū ad **Cilicię** fines adducerem. quū que res mihi patefactis iam in
 fidijs non egere exercitu romani populi sed posse se suis opib⁹ defendere
 videretur. illum cohortat⁹ sum. vt in sua vita cōseruāda primum regna
 re disceret. a quib⁹ perspexisset sibi insidias paratas in eos vteretur iure
 regio. p̄na afficeret eos. q̄s necesse esset reliquos metu liberaret. **P̄**
 sidio exercit⁹ mei ad eorū qui in culpa essent timorē poti⁹ quam ad cō
 tentionem vteretur. fore autem vt omnes quādo senatus cōsultū nossent
 intelligerēt me regi si op⁹ esset. ex auctoritate vestra p̄sidio futurū. ita
 cōfirmato illo ex eo loco castra moui. iter in **Ciliciam** facē institui. **Quū**
 hac opinione e **Cappadocia** discederem. vt cōsilio vestro casu incredibili
 ac pene diuino. **Regem** quē vos honorifice appellastis. nullo postu
 lante quemq̄ meē fidei cōmendastis. et cui⁹ salutem magne vobis au
 res esse decrestis. me⁹ aduētus p̄sentib⁹ insidijs liberaret. **Quod** ad
 vos a me scribi nō alienum putauī. vt intelligeretis ex his que pene ac
 ciderūt nos multo ante. ne ea acciderent prouidisse. eoq̄ vos studiosius
 feci certiores qd̄ in rege **Ariobarzane** ea mihi signa videt⁹ futuri. in ge
 nū. fidei. beniuolētie. q̄ erga vos p̄perisse. vt nō sine cā tantā curā in ei⁹
 vos salutē diligētiamq̄ videram cotulisse.

M. C. Impe. S. D. N. Catoni.

Qum ad me legati missi ab **Antiochio Comagenco** venissent in
 castra ad **Iconū** ad. iij. no. septēbris. hiq̄ mihi nunciassent regia
 Parthoz filium. quo cum eēt nupta regis armenioz soroz ad **Euphra**
 tem cum maximis Parthoz copijs. multarūq̄ p̄tēa gentium magna
 manu venisse. **Euphrate**q̄ iam trāsire coepisse. dicitq̄ **Armenium** regē
 in **Cappadocia** impetum esse factur⁹. putauī p̄ nostra necessitudine me
 hoc ad te scribere oportere. **Publice** p̄pter duas causas nihil scripsi qd̄
 et ipsum **Comagenu** legati dicebāt ad senatum statim nūcios litteras
 q̄ misisse. **Et** existimabam. **M. Bibulum** pro cōsulem. qui circiter id⁹
 sextilis ab **Epheso** in **Syriam** nauib⁹ profectus erat. quod secūdos ve
 tos habuit se iam in prouinciam suam peruenisse. **Cui⁹** litteris omnia

c iij

¶ Epistole

perlatum iri ad senatū putabam. **M**ibi vt in huiuscemodi re tāto bello maxime cure est. vt que copijs et opib⁹ tenere vix possim⁹. ea māfuetudine et cōtinētia nostra. sociorum fidelitate tenem⁹. **Tu** velim vt conſueſti nos absentes diligas et defendas.

M. Cicero impera.

M. Catoni, S. P.

Anima tua auctoritas fecit. meiqz perpetuū de tua singulari virtute iudicium. vt magni mea interesse putarem et res eas quas gessissent tibi notas esse. et nō ignorari a te qua equitate et cōtinētia tueris socios prouinciāqz administrare. **H**is em̄ a te cognitis. arbitrabor facilius me tibi que vellem probaturū. **Q**uū in prouinciā pridie calē. sextilis venissem. et propter anni temp⁹ ad exercitum mihi cōſectum esse eūdem videretur. **S**ed uū **Laodiceę** fui. deinde **Apameę** quadriduū. triduum **Synas** dis. totidem dies **Philomeli**. quib⁹ in oppidis quū magni cōuentus fuissent. multas ciuitates acerbissimis tributis et grauissimis vſuris et falsis foere alieno liberaui. **Q**uūqz ante aduētum meum ſeditiōe quadam exercit⁹ eſſet diſſipat⁹. quinqz cohortes sine legato. sine tribuno militum. deniqz etiam sine centuriōe vſlo. apud **Philomelū** ſeditissent. reliquus exercit⁹ eſſet in **Lycaonia**. **M. Māncio** legato impaui. vt eas quinqz cohortes ad reliquū exercitū duceret. coacto qz in vnum locum exercitū castra in **Lycaonia** apud **Iconium** faceret. **Q**uod quū ab eo diligenter eſſet factum. ego in castra ad. vii. calen. ſeptēbris veni. **Q**uū interea ſuſperioſib⁹ diebus ex ſenatus cōſulto. et euocatoꝝ firmam manum et equitatum ſatis idoneam et populoz liberorum regūqz et ſocioz auxilia volūtaria cōparuiſſem. **I**nterim cum exercitū luſtrato iter in **Ciliciam** facere cōcepſſem cal. ſeptēbris legati a rege **Cōmageno** ad me miſſi ptus multuſole. neqz tamē nō vere **Parthos** in **Syriam** trāſiſſe nunciarūt. quo audito. vehemēter ſum cōmotus. tum de **Syria**. tum de mea puincia. de reliqua deniqz **Aſia**. **I**taqz exercitū mihi ducēdum p̄ **Capadocię** regionem eam que **Ciliciam** attingeret paraui. **N**am ſi me in **Ciliciam** demiſſem. **Ciliciā** quidem ipſam ppter mōtis **Amāni** naturam ſacile tenuiſſem. **D**uo ſunt em̄ aditus in **Ciliciam** ex **Syria**. quoz vterqz paruis preſidijs ppter anguſtias iter cludi poteſt. **N**ec eſt quicqz **Cilicia** cōtra **Syriam** munitius ſed me **Capadocia** mouebat. que pater a **Syria**. regesqz habet ſinitimos. q̄ etiam q̄ ſunt amici nobis tamē apte **Parthis** inimici eſſe nō audent. **I**taqz in **Capadocia** extrema nō lōge a **thauro** apud oppidum **cybiſtra** castra feci vt et **Ciliciam** et **Capadociam** tenēs noua ſinitimoz conſilia impedire. **I**nterea in hoc tāto motu. tamē

Tullij.

taq; expectatiōe maximū belli. rex Deiotarus cui nō sine causa plurimū
 semper et meo et tuo et senatus iudicio tributum est. vir tum biniuolētia
 et fide erga populū singulari. tum prestātiē magnitudine et animi et cōs
 silij legatos ad me misit. se cum omnib⁹ suis copijs in mea castra esse vē
 turum. **Cui⁹** ego studio et officio cōmotus egi per litteras gratias. idq;
 vt maturaret hortatus sum. Quum autem ad Cybistra propter ratio
 nem belli quinq; dies essem cōmoratus regem Ariobarzanein. cuius sa
 lutem a senatu te auctore cōmendatam habebam. presentib⁹ insidijs ne
 q; opinantem liberaui. neq; solum ei saluti fui. sed etiam curavi vt cum
 auctoritate regnaret. **Metram** et eum quem tu diligēter mihi cōmens
 daras Athenicum importunitate athenaidais exilio mulctatos maxis
 ma apud regem auctoritate gratiaq; cōstitui. Quūq; magnum bellum
 in Cappadocia cōcitaretur. si sacerdos armis se quod factur⁹ putabatur
 defenderet. adolecēs et equitatu et peditatu et pecunia parat⁹. et toto his
 qui nouari aliquid volebāt perfici vt e regno ille discederet. **Rex** que si
 ne tumultu. ac sine armis omni auctoritate aule cōmunita regni cum
 dignitate obtineret. **Interea** cognoui multorū litteris atq; nuncijs ma
 gnas Parthorum copias arabū ad oppidum Antiochiē accessisse. ma
 gnumq; eorum equitatum qui in ciliam trāsisset ab equitatu in meo
 rum turmis. et a cohorte pretoria que erat Eriphanē presidiū causa ob
 sidione occisum. **Quare** quum viderem a Cappadocia Parthorum cop
 ias aduersas non longe a finibus Cilicię quam potui maximis itineri
 bus ad Amanum exercitum duci. **Quo** vt veni hostem ab antiochia re
 cessisse. **Bibulum** antiochię cognoui esse. **Deiotarum** confestim iam ad
 me venierem cum magno et firmo equitatu et peditatu. et cum omnib⁹
 suis copijs certiorē feci nō videri esse causam cur abesset a regno meq;
 ad eum si quod forte noui accidisset statim litteras nūciosq; missurum
 eē. **Quūq;** eo animo venissem. vt vtriq; prouincię si ita temp⁹ ferret sub
 uenirent. tamē id quod iam ante cōstitueram. vehemēter interesse vtri
 usq; prouincię pacare Amanū perpetuū hostem ex eo mōre tollere age
 re perrexi. **Quūq;** me discedere ab eo monte simulassem. et alias partes
 Cilicię petere. abessetq; ab Amano iter vni⁹ diei. et castra apud Epi
 phaneam fecissem ad. iij. idus octobris. **Quūq;** aduersa sceret expe
 dito exercitu ita noctu iter feci. vt ad. iij. idus octobris quum lucesceret.
 in Amanum ascēderem distributisq; cohortib⁹ et auxilijs. quum alijs.
Qu. frater legatus meum simul. alijs. **C.** Pontinus legatus reliquis.
M. Maneius et **Lutius Tulleius** legati preessent. plerosq; nec opo
 nantis oppressimus. qui occisi captiq; sunt. interclusi reliqui su

¶ Epistole

gerant. **A**mani autem que fuit nō vici instar. sed vrbis qd̄ erat. **A**mani caput. Itēqz **S**epyrā et **C**eminorū acriter ⁊ diu repugnātib⁹ **P**omptino illam p̄tem amani tenēte ex ante lucano tpe vsqz ad horam diei decimam magna multitudie hostium occisa cepim⁹. castella qz sex capta cōplura incendim⁹. **H**is reb⁹ ita gestis castra in radicib⁹ **A**mani habuimus apud aras **A**lexādr̄i quatrindū. ⁊ in reliquis amani delēdis. agris qz vastandis. que pars ei⁹ montis mee puincie est. id temp⁹ omne consumpsim⁹. **C**ōfectis his reb⁹ ad oppidum **E**leuchēlicum p̄ndēsum exercitum adduxi. qd̄ cum esset altissimo ⁊ munitissimo loco ab his que incoleret qui in regib⁹ quidem vnqz paruissent. quū ⁊ fugitiuos recipereēt. et **P**arthorum aduētum acerrime expectaret. ad existimationē imperiū p̄tinere arbitrat⁹ sum cōprimere eoz audaciam. **Q**uo facilius etiā ceteroz animi qui alieni essent ab imperio nō frangerent. vallo ⁊ fossa circūdedi. sex castellis castrisqz maximis sepsi. agere vineis turrib⁹ oppugnātib⁹ vsqz tormētis multis. multis sagitarijs. magno labore meo sine vlla molestia sumptiue socioz. septimo quinquagesimo die mee cōfeci. vt omnib⁹ partib⁹ vrbis disturbatis. aut incēsis cōpulsis in p̄tatem meā peruenirent. **H**is erāt finitimi pari scelere ⁊ audacia tebarani. **A**b his **P**indeniso capto obsides accepi. **E**xercitū in **D**iberna dimisi. **Q**ui. fratrem negotio preposui. vt in vicis aut captis aut male pacatis exercit⁹ collocaret. **N**ūc velim tibi sic psuadeas. si de his reb⁹ ad senatum relatū sit. me existimatuz summam mihi laudem tributam. si in honorem meum sentētia tua cōprobatis. **I**dēqz etsi talib⁹ de reb⁹ grauissimos homines ⁊ rogare solere. et rogari scio. tamē admonēdum pot⁹ te a me q̄rogādum puto. **T**u es enim is. qui me tuis sentētijis sepissime ornasti. qui oratione. qui p̄dicatione. qui summis laudib⁹ in senatu in concionib⁹ ad cœlum extulisti. **C**ui⁹ ego semp̄ tanta esse verborz pondera putauī. vt vno s̄bo tuo cum mea laude cōiuncto. omnia assequi me arbitrarer. te deniqz memini. quū cuidam clarissimo atqz optimo viro supplicationem nō decerneres. dicēte decreturum si referret ob eas res. quas is consul in vrbe gessisset. **T**u idem mihi supplicationē decreuisti rogato. nō vt multis republica bene gesta. sed vt memini republica conseruata. **N**itroqz quod inuidiam. qd̄ pericula quod omnes meas tēpestates ⁊ subieris. ⁊ multo etiam magis si per meli cuiisset subire paratissim⁹ fueris. **N**ō deniqz inimicū meū tuū inimicū putaris. cui⁹ etiam interitum. vt facile intellgerē mihi quātum tribueris **P**ilonis causa in senatu defendenda approbaris. **A**me autē hec sunt profecta. que ego in beneficij loco nō pono. s; in veri testimonij atqz iudicij. vt p̄stātissimas tuas vi

17
Tullij

tutes nō facitus admirarer. Quis em̄ item non facit? Sed in omnib⁹ orationib⁹. sententijs dicēdis causis agēdis. omnib⁹ scriptis gr̄cis latinis. omni deniq⁹ varietate litterarū mearum. te nō modo ijs quos vidisse semus. sed ijs de quib⁹ audissemus omnib⁹ anteferrem. **Quę** res fortasse quid sit. quod ego nescio quid gratulatiōis et honoris a senatu tāti estis mē. **Agam** iam tecum familiariter vt est et studijs. et officijs nostris mutuis et summa amicitia dignum. et necessitudine etiam paterna. **Si** quis quam fuit vnq⁹ remotus. et natura et magis vt mihi quidem sentire videret ratione et doctrina ab inani laude et sermonib⁹ vulgi. **Ego** profecto is sum. **Testis** est cōsular⁹ me⁹ in quo sicut in reliqua vita fateor ea me studiose secutum. **Ex** quib⁹ vera gloria nasci possz. **Ipsam** quidem gloriam per se nunq⁹ putavi expetēdam. **Itaq⁹** et prouinciam ornata. et spem nō dubiam triumphū neglexi. **Sacerdotium** deniq⁹ quū quemadmodū te existinare arbitror. nō difficillime cōsequi possem nō appetui. **Item** post iniuriam acceptā. quam tu reipublicę calamitatem semp appellas meam nō modo nō calamitatem. sed etiam gloriam studij quam ornatissima senat⁹ populiq⁹ romani de me iudicia intercedere. **Itaq⁹** et augur postea fieri volui. quod antea neglexerā. et cum honorem quia senatu tribui rebus bellicis solet. neglectum a me olim. nūc mihi expetēdum puto huic mee volūtati. in qua inest aliqua vis desiderij ad sanādam vuln⁹ iniurie. vt faueas adiutorq⁹ sis. **Quod** paulo ante negarā rogaturū venēnēter te rogo. **Sed** ita si nō ieiunium hoc. nescio quid. qd̄ ego gessi et cōtemnēdum videbitur. **Sed** tale atq⁹ tantum. vt multi nequaq⁹ paribus reb⁹ honores summos a senatu cōsecuti sint. **Equidem** etiam mihi illud animū aduertisse video. **Scis** enim qz attēte te audire soles. te nō tam res gestas qz mores instituta atq⁹ vitam imperatorū spectare solere in habēdis. aut non habēdis honoribus. **Quod** si in mea causa cōsiderabis reperies me exercitu imbecillo. cōtra metum maximi belli firmissimum presidij habuisse equitatem et cōtinentiam. **Dis** ego subsidijs ea sum cōsecut⁹. que nullis legionib⁹ consequi potuissem. vt ex alienissimis socijs amicissimos. ex infidelissimis firmissimos redderē. animosq⁹ nostrarum rerū expectatiōe suspēsos ad veteris imperij. beniuolētiā traducerem. **Sed** nimis hec multa te me presertim ad te. a quo vno omnium sociorū querere audiūtur. cognosces ex his. qui meis institutis se re creatos putāt. **Quumq⁹** omnes vno prope cōsensu de me apd̄ te ea. que mihi optatissima sunt predicabūt. tum duę maxime clientelę tuę **Cyprus** insula et **Capadocię** regnum de me tecum loquentur. **Puto** etiam **Regem** Deiotarum. qui vni tibi est maxime necessarius. **Quę** si etiam

¶ Epistole

maiora sunt. et in omnibus seculis pauciores viri reperti sunt. qui suas cupiditates. quam qui hostium copias vincerēt. Et profecto tuum quā ad res bellicas. hęc quę raro et difficiliora sunt genera virtutis adiungeris. ipsas illas res gestas iustiores esse et maiores putare. Extremum illud est. vt quasi diffidens rogationi mee. philosophiam ad te allegem. qua nec mihi carior vlla vnq; res in vita fuit. nec hominum generi maius a deis munus vllum est datum. Hęc igitur quę mihi tecum cōmunis est societas studiorum atq; artium nostrarum. quibus a puericia deti ac deuincti soli prope modum nos philosophiam illam veram et antiquam. quę quibusdam ortū esse ac desidię videtur in forum atq; in rem publicam atq; in ipsam pene aciem deduxim⁹. tecum agit de mea laude. cui negari a Catone fas esse nō puto Quamobrem sic tibi persuadeas velim. si mihi tua sentētia tributus honos ex meis litteris fuerit. me sic ex istimaturū auctoritate tua. tum beniuolētia erga me. mihi quod maxime cupierim contigisse. Vale.

C. M. Cato. S. D. Ciceroni impatori.

Quod et respublica me et nostra amicitia hortatur libet̄er facio. vt tuam virtutem. innocētiā. diligentiam. cognitam in maximis rebus domi togati. armati foris pari industria administrare gaudēam. Itaq; quod pro meo iudicio facere potui. vt innocētia cōsilioq; tuo de senam prouinciam. seruatum Ariobarzanis cum ipso rege regnum. sciorum reuocatam ad studium imperij nostri volūtatem sententia mea et decreto laudarem. Feci supplicationē decretā. si tu qua in re nihil fortuito. sed summa tua ratiōe et continētia reipū. prouisum est. dijs imortalib⁹ gratulari nos q̄ tibi referri acceptum magis gaudeo. quod si triumphum prerogatiuam putas supplicationem. et iccirco casum potius q̄ telaudari maus. neq; supplicationē sequitur semper triumphus et triumpho multo clarius est senatum iudicare potius mansuetudine et innocētia imperatoris prouinciam. q̄ vi militū. aut benignitate teorum retentam. atq; cōseruatam esse. Quod ego mea sentētia censebam. atq; hęc ego iccirco ad te cōtra cōsuetudinem meam plurib⁹ scripsi. vt quod maxime volo existimes me laborare. vt tibi persuadeam me. et voluisse de tua maiestate. quod amplissimum sum arbitrat⁹. et quod tu maluisti factum esse gaudere. Vale. et nos diligite et instituto itinere seueritatem diligentiamq; socijs et reipublicę presta.

C. M. C. S. D. Marco Catoni

¶ Tullij.

Hætus sum laudari me inquit Dector. Opinoꝝ apud Nevium
 abs te pater laudato viro Ea est enim profecto iucunda laus. que
 ab his proficitur. qui ipsi in laude vixerunt. Ego vero vel gratulatio
 ne litterarum tuarum. vel testimonijs sententię dicte. nihil est quod me
 non affectum pucem Idqꝝ mihi tum amplissimum. tum gratissimum
 est te libeter amicitie dedisse. quod liquido veritati dares. Etsi non mo
 do omnes. verum etiam multi Catones essent in civitate nostra. in qua
 unum extitisse mirabile est. quem ego currũ. aut qꝝ lauream cum tua lau
 datione cõferrem. Nam ad meum sensum ⁊ ad illud sincerum ac subti
 le iudicium. nihil potest esse laudabilius. qꝝ ea tua oratio. que est ad me
 perscripta a meis necessarijs. Sed causam meę voluntatis. Non enim
 dicam cupiditatis expositi tibi superioribus litteris. Que etiam si pa
 rum iusta tibi visa est. hanc tamen habet rationem. vt non nimis concu
 piscentia s honos. sed tamen si deferatur a senatu. minime aspernandus
 esse videatur. Spero autem illum ordinem pro meis ob rempub. susce
 ptis laboribus me non indignum honore visitato. presertim existimatu
 rum. Quod si ita erit tãtum ex te peto. quod amicissime scribis. vt cum
 tuo iudicio. quod amplissimum eẽ arbitraris mihi tribueris. si id quod
 malvero acciderit gaudeas. sic enim fecisse te ⁊ scripsisse et verius sensisse
 videro. resqꝝ ipsa declarat tibi illum honore nostrum supplicationis iu
 cundum fuisse. quod scribendo affuisti. Hęc enĩ senatuscõsulta nõ igno
 ro ab amicissimis eius. cuiꝝ honore agitur scribi solere. Ego vt spero te
 prope diem videbo. atqꝝ vrinam repu. meliore qꝝ timeo. Vale.

¶ C. I. C. procon. S. D. Marcello consuli.

Quæ pietatis in nos ⁊ animi in rempublicam ⁊ clarissimi atqꝝ op
 timi consularis. C. Marcello consule facti fructum cõpisse ves
 hementer gaudeo. Nondubito quin presentes sentiant. Nos quidem
 longinqui et a te ipso missi in vitimas gentes ad cœlum me hercule tol
 linus verissimis ac iustissimis laudibus. Nam cũ te a puericia tua vni
 ce dilexerim. tuqꝝ me in omni genere semper amplissimum esse ⁊ volues
 ris et iudi caris. tum hoc vel tuo facto. vñ popu. roma. de te iudicio mul
 to acrius vehementiusqꝝ diligo. maximaqꝝ leticia afficioꝝ. quĩ ab homi
 nibꝝ prudentissimis virisqꝝ optimis omnibꝝ dictis. factijs. studijs. insti
 tutis. vel metui similem eẽ audio. vel te mei. Unũ vero si addis ad p̄cla
 rissimas res cõsularꝝ tui. vt aut mihi succedat qꝝprimũ aliqꝝ aut ne qd
 accedat t̄pis ad id. qd tu mihi ⁊ senatuscõsulto ⁊ lege fuisisti. **D**ia me p̄ te

¶ Epistole

cōsecutum putabo. Cura vt valeas ⁊ me absentem diligas atq; defendas. Que mihi de parthis nūciata sunt. quia nō putabā a me etiam nūc scribenda esse publice. p̄pt̄ea ne p̄ familiaritate quidem n̄ra volui ad te scribere. ne quā ad cōsulem scrip̄issem. publice viderer scrip̄is̄se. Vale.

C. M. C. proconsul. S. D. M.

Marcello consule designa.

Maxima sum leticia affect⁹. quum audiui te consulem factum esse. eumq; honore deos fortunare volo. atq; a te peto p̄ tua parētisq; tui dignitate administrari. Nam quum te semp dilexi amantissiq; tum me iam amantissimum cognoui in omni varietate rez meaz. tum patris tui plurib⁹ beneficijs. vel defensus tristib⁹ temporib⁹. vel ornat⁹ secundis. et sum tot⁹ vester ⁊ esse debeo. Quum p̄sertim matris tue gratissimē atq; optime foemine maiora erga salute dignitatēq; mea studia. q̄erant a muliere postulāda p̄seperim. Quapropt̄ a te peto in maiore modū. vt me absentē diligas atq; defendas.

C. M. C. proconsul. S. D. Caio

Marcello consuli.

Marcellum tuū cōsulem factū. teq; ea leticia effectū esse quam maxi me oprasti. mirādum in modū gaudeo. Idq; cum ipsi⁹ causa. tum q; te oib⁹ secūditissimis reb⁹ dignissimū iudico. cui⁹ erga me singularē benivolētiā. vel in labore meo. vel i honore p̄seperit. Totā teniq; domum vestram. vel salutis. vel dignitatis mee studiosissimā. cupidissimāq; cognoui. Quare gratū mihi feceris. si vxori tue Junie grauisimē atq; optime foemine meis vobis eris gratulat⁹. A te id qd̄ iuesti peto. me absentem diligas atq; defendas.

C. M. C. impe. S. D. Caio Marcello con. desig.

Quando id accidit qd̄ maxime mihi fuit opratū. vt omnium Marcelloz et Marcellinoz etiam. mirificus em̄ nomis ac generis vestri fuit erga me semp anim⁹. Quando ergo ita accidit. vt omnium vestrū studio tuus cōsulatus satis facere posset. in quem res mee gestē lausq; et honos earum potissimū iccederet. peto a te id quod facillimū factus it nō aspēnate. vt confido senatu. vt q; honorificētissime senatuscon. litteris meis recitatis faciendum cures. Si mihi tecum minus esset. quam est cum tuis omnibus. allegarem ad te illos. a quibus intelligis me precīpue diligi. patris tui beneficia in me sunt amplissima. Neq; em̄ salutis mee. neq; honori amicior quisquā dici potest. Frater tuus quātū me faciat. sempq; fecerit. esse hoīem q̄ ignoret. arbitror neminē. Dom⁹ tua deniq; tota me semp oibus summis officijs p̄secuta est. Neq; vero tu in me

Tullij

diligēdo cuiquam cōcessisti tuoz. Quare a te peto maiorem i modum. vt me per te quam ornatiſſimū velis eſſe. meaq; et in ſupplicatiōe decer- nenda. zin ceteris rebus exiſtimationem ſatis tibi eſſe commendatam putes. Vale.

C. M. C. Impe. S. D. Marcello con. designa.

Quantē tibi curę me^o honos fuerit. 7 quam idē exiteris. cōſul in me ornādo 7 amplificādo. quam fueris ſemp cum parētib^o tuis. et cum tota domo. 7 ſi res ipſa loquebat. cognoui tamē ex meoz omnū lit- teris. Itaq; nihil eſt tātum qđ ego nō tua cauſa debeam. facturūſq; ſim cum ſtudioſe ac libēter. Nam magni intereſt. cui debeas. Debere autem nemini maiū quam tibi. cui me quū ſtudia cōmunia. beneficia paterna. tuaq; iam cōiunxerāt. tum accidit mea quidem ſentētia maximū vincu- lum. qđ ita rempublicam geris. atq; geſiſti. qua mihi carius nihil eſt. vt quātum tibi omnes boni debeāt. quo min^o tantundem ego vn^o debeā. nō recuſem. Quāobrem tibi velim. hi ſint exitus. q̄s mereris. 7 quos ſo- re cōſido. Ego ſi me nauigatio nō morabit. q̄ incurrebat in ipſas Ethe- ſias. ppe diem te vt ſpero videbo.

C. M. C. Impe. Lucio Paulo conſuli de- ſignato. S. D.

Eſi mihi nunq; fuit dubium. quin te popul^o roman^o p tuis ſum- mis in rēpublicā meritis. 7 p ampliſſima familię dignitate. ſummo ſtu- dio cunctis ſuffragijs cōſulem factur^o eſſet. tamē incredibili leticia ſum affect^o. quum id mihi nūciatum eſt. Cumq; honorem tibi deos fortuna re volo. Atq; ex tua maiorūmq; tuoz dignitate admiſtrari. Atq; vti- nam p̄is illum diem mihi optatiſſimū videre potuiſſem proq; tuis am- pliſſimis erga me ſtudijs atq; bñficijs. tibi operam meā. ſtudiūmq; na- uare. Quam mihi facultatem. quādo hic nec opinat^o 7 improuiſus pro- uintię caſus eripuit. tamē vt te cōſulem rem pub. p tua dignitate geren- tem poſſim magnope a te peto. vt operam des. efficias ne qđ mihi fiat i- iurię. neve qđ t̄pis ad meū annuū munus accedat. Qđ ſi feceris. magn^o ad tua priſtina erga me ſtudia cumul^o accedet.

C. M. C. Paulo cōſuli designato. S. D.

Maxime mihi fuit optatum Romę eſſe tecum. multas ob cauſas. ſz p̄cipue 7 in petēdo et in gerēdo cōſulatu. meum debitum tibi ſtu- dium perſpicē poſſes. At petitiōis quidem tuę ratio mihi ſemp fuit ex- plorata. ſed tamē operam nauare volebam. In cōſulatu vero cupio equi- tem te min^o habere negocij. ſz moleſte fero me cōſulem tuū ſtudiū a do- leſcētis perſpexiſſe te meum quū id etatis ſum perſpicē nō poſſe. ſz ita ſa-

Epistole

to nescio quo atigisse arbitror. vt tibi ad me ornādum semp detur facultas. mihi ad remunerādum nihil superat prer volūratem. **D**inasti consulatum. ornasti reditum meū. incidit meum temp⁹ rerum gerendarum in ipsum consulatum tuū. Itaqz quū z summa amplitudo z dignitas. z meus magn⁹ honos magnaqz exultatio postulare videat⁹. vt a te pluri⁹ mis s⁹bis contēdam ac petam. vt quam honorificētissime senatuscōsultum de meis reb⁹ gestis faciēdum cures. **N**ō audeo vehemēter a te contēdere. ne aut ipse ppetue tue cōsuetudinis erga me oblit⁹ esse videar. aut te oblitum putem. **Q**uare vt te velle arbitror ita faciam. atqz ab eo quē omnes gentes sciūt de me optime meritum breuiter petam. **S**i alij consules eēt ad te potissimū **P**aule mitterem. vt eos mihi quam amicissimos redderes. **N**unc quum tua summa potestas summaqz auctoritas. notaqz omnib⁹ nostra necessitudo sit vehemēter te rogo. vt z honorificētissime cures decernēdum de meis gestis reb⁹. z quā celerrime dignas res esse honore z gratulatiōe cognosces ex his lris quas ad te z collegā. et senatum publice misi. omniūqz mearum reliquarū rerum maximeqz existimatiōis mee pcuratiōe susceptam velim habeas. **I**n pzi misqz tibi curare sit. qd abs te superiorib⁹ quoqz litteris periui. ne mihi temp⁹ prozoget. **C**upio te consulem videre. omniaqz q̄ spero. cum absens. tum etiā p̄sens te cōsulem assequi.

C. M. C. Caio Cassio proquestori. **S. D.**

M Arcum fabium qd mihi amicū tua cōmendatiōe das nullum in eo facio questum. multi enī anni sunt. quū ille in ere meo est. et a mediligūt. ppter summam ei⁹ humanitatem z obseruātiā. sed tamē qd ab eo egregie diligeris. multo ei amicior sum fact⁹. Itaqz quanqz p̄fecerint lre tue. tamē aliquātō plus cōmendatiōis apud me habuit animus ipsi⁹ erga te mihi perspect⁹ z cognit⁹. sed de fabio faciem⁹ studiose que rogas. **T**u multis de causis vellem me cōuenire potuisses. **P**rimū vt te quem iam diu plurimū facio. tāto intervallo viderem. **D**eince vt tibi quod feci per lrās. possem p̄sens gratulari. tum vt quib⁹ de reb⁹ vellemus. tu tuis. ego meis inter nos cōmunicarem⁹. **P**ostremo vt amicitia nostra. que summis officiis ab vtroqz culta est. **S**ed lōgis intervalis temporis interruptam cōsuetudinē habuit cōfirmare⁹ vehemētius. **I**d quādo nō accidit vtemur bono litterarū. et eadem sere absentes. que si coram essem⁹. cōsequamur. vñ⁹ salicet fruct⁹ qui in te videndo est. percipi litteris nō potest. alter gratulatiōis est. z is quidem exilior quam si tibi ipsum intuens gratularer. **S**ed tamen z feci antea. z facio nunc. tibiqz cum pro rerum magnitudine quas gessisti tum pro oportunitate

Tullij.

temporis gratulor, quod te de prouincia decedentem summa laus et summa gratia prouincie, prosecuta est. Tercium est, ut id quod de nostris rebus coram communicassemus inter nos conficiamus idem litteris. Ego ceterarum rerum causa tibi Romam properandam magnopere censeo. Nam et ea que reliqui tranquilla de te erant, et hac tua recenti victoria tanta clarum aduentum tuum fore intelligo, sed si que sunt onera tuorum si tanta sunt, ut ea sustinere possis, prope nihil tibi erit lautius, nihil gloriosius, si maiora considera ne in alienum tempus cadat aduentus tuus, huius rei totum consilium tuum est. Tu enim scis quid sustinere possis, si potes laudabile atque popolare est, sin plane non potes absens hominum sermones facilius sustinebis. De me autem idem tecum his ago litteris, quod superioribus egi, ut omnes tuos neruos in eo contendas, ne quid mihi ad hanc prouinciam, quam et senatus et populus annuam esse nolunt temporis prozogetur. Doc a te ita contendere, ut in eo fortunas meas positas putem. Dabes Paulum nostrum nostri cupidissimum, est Curio, est Furnius, sic velim euitare, quasi in eo sint mihi omnia. Extremum illud est his que proposueram confirmatio nostre amicitie, de qua pluribus verbis nihil opus est. Tu puer me appetisti. Ego autem semper per ornamento te mihi fore duxi. Fui etiam presidio tristissimis meis temporibus. Accessit post tuum discessum familiaritas mihi cum Bruto tuo maxima. Itaque in vestro ingenio et industria mihi plurimum et suauitatis et dignitatis constitutum puto, id ut tuo studio confirmes, te vehementer rogo, litterasque ad me et continuo mittas, et quam Romam veneris quam sepiissime. Vale.

C. M. C. Caio Cassio, S. D.

Et si uterque nostrum spe pacis et odio civilis sanguinis abesse a bellico necessaria pertinacia voluit, tamen quando eius consilium princeps ego fuisse video, plus fortasse tibi prestare ipse debeo, quam a te expectare. Et si ut sepe soleo tecum recordari sermo familiaris meus tecum et item tecum tuus adduxit, virumque nostrum ad id consilium ut vno prelio putaremus, si non totam causam, at certe nostrum iudicium diffiniri conuenire. Neque quisquam hanc nostram sententiam vere vniquam reprehendit. Preterea qui arbitratur melius delecti omnino rem publicam quam imminutam et debilitatem manere, ego autem ex interitu eius nulla spem seque mihi proponere, ex reliquiis magnam, sed ea sunt consecuta, ut magis virum sit accidere illa potuisse, quam nos non vidisse ea futura, nec

Epistole

homines quū essent⁹ diuinare potuisse. Equidem fateor meam cōiecturā hāc fuisse. vt illo quasi quodam fatali p̄lio facto ⁊ victores cōmuni saluti p̄sulere vellēt. ⁊ victi suē. **U**trūq; autem p̄positū esse arbitrari i ce leritate victoris. **Q**uē si fuisset eādē clemētiam expta esset **A**frica quā cognouit **A**sia. quam etiam **A**chaia. ⁊ vt opinor ipso ligato ⁊ deprecato re. **A**missis autem temporib⁹ quę plurimū valēt. p̄sertim in bellis ci uilib⁹ interposit⁹ annus alios induxit. vt victoriam sperarēt alios vt ip sum vinci cōtemnerēt. atq; horum maloz omnium culpam fortuna susti ner. **Q**uis em̄ aut alexādum belli tātam moram huic bello adiunctum iri. aut nescio quem istum **P**harnacem **A**się terrorem illatur putaret? **N**os tamē in cōsilio pari casu dissimili vsi sum⁹. **T**u em̄ eam p̄tem pe tisti. vt ⁊ cōsilijs interesses. ⁊ qd maxime curam leuat futura animo p̄ spicē posses. **E**go qui festinaui. vt **C**esarem in **I**talia viderem. **S**ic em̄ arbitramur cumq; multis honestissimis viris cōseruatum receūtem ad pacem currētem. vt aiunt. incitarem. ab illo lōgissime ⁊ absūm et abfui. **V**ersor autē in gemitu **I**talię. et in vrbis miserimīs quęrelis. qb⁹ ali quid opis. fortasse ego p̄ mea. tu p̄ tua. p̄ sua quisq; per te ferre potuisse si auctor affuisset. **Q**uare velim p̄ tua erga me beniuolētia scribas ad me quid videas. qd sentias. qd expectādum. quid agēdum. nobis existimes **M**agni erūt nubitusq; lre. atq; vtinam primis illis quas **L**uceria mise ras paruissen. **S**ine vlla em̄ mea molestia dignitatē meā retinuissem

C. M. C. Caio Cassio. S. D.

Puto te iam supputere. quū hec tertia iam eplā ante te oppressit. quam tu cēdulam aut lram. **S**ed nō vigeo **L**ōgiores em̄ expecta to. vel poti⁹ ecigam. **E**go si semp haberem cui darem. vel ternas in hora darem. **S**it em̄ nescio quid. vt quasi coram adesse videre quū scribo aliqđ ad te. **N**eq; id **ΚΑΤΕΛΗ ΗΦΑΝΤΑΙ** ias⁹ vt dicit tui amici noui. qui putat etiam **ΛΙΑΥΟΝΤΙΚΑΙ ΦΑΝΤΑΙ** ias⁹. **C**atius in sup̄ epicureus qui nuper est mortuus. quę ille **S**argatius. etiam ante **D**emocrītus ēi. **ΔΟΛΑ** hic spectra nomiat. his autem spectris catianis etiam si oculi possent feriri qđ velis ipsa currunt. anim⁹ qui possit ego nō video. **Δ**oceas tu me oportebit. **Q**uū saluus veneris in mea ne p̄tate sit spectrum tuū. vt simul ac mihi collibitum sit de te cogitare. **N**ud occurrat. **N**eq; solum de te qđ mihi heres in medullis. **S**ed si insulam **B**ritanniam cōperō cogitare ei⁹. **εΙ ΔΟΛΟΝ** mihi aduolabit ad pect⁹. **S**ed hec p̄ sterius. tento em̄ te quo aio accipias. **S**i em̄ stomachabere ⁊ moleste fe res. plura dicem⁹. postulabimusq; ex qua heresi in homib⁹ armatis tele ctus sis. in eam restituare. **I**n hoc interdico nō solet addi in hoc anno.

Tullij.

Quare si iam biennium aut triennium est. quū virtuti nunciū remissisti delinī? illecebris voluptatis in integro res nobis erit. quanq̄ qui quū loqr̄ cum vno fortissimo viro. qui postea quam for̄ attigisti. nihil fecisti nisi plenissimum amplissime dignitatis. In ista ipsa aīpeo i metuo ne plus neruoz sit. quam ego putarim. Si modo eam tu pbas. Quid tibi in mētem venit in quies. qz nihil habeam aliud quod scriberem. de re publica enim nihil scribere possum Neqz enim quod sentio libet scribere. Vale.

M. C. Caio Cassio. S. D.

P Reposteros habes tabellarios. z si me quidem nō offendūt. sed tamē quū a me discedūt. flagitat lras. quum ad me veniūt nullas afferūt. Atqz idipm faceret cōmodis. si mihi aliqd̄ spacij ad scribēdum darēt. sed petalati veniūt. comites ad portas expectare dicūt. ergo ignosces. aliteras habebis has breues sed expecta. Et si quid ego me tibi purgo. quū tui ad me inanes veniant. ad te cum eplis reuertent nos. hic tamē ad te scribam aliqd̄. **D.** Syllam p̄m mortuū habebam? alij a latronibus. alij cruditate dicebāt. popul? nō curabat. Cōbustum em̄ esse cōstabat. h̄ tu p̄ tua sapiētia ferēs equo aīo. quanq̄ amisim? Cesarem putabāt molestatuz verētem ne hasta refrixisset. **M.** Andius **M.** Marcell? et **A.** Actius **P.** Pignētarius valde gaudebat se aduersariū pdidisse. **D.** De Hispania noui nihil. sed expectatio valde magna rumores tristiores. s; **P.**ansa noster paludat? ad. iij. calēdas ianuaras p̄fect? est. vt quibus intelligē posset id qd̄ tu nup̄ dubitare cōpisti esse. Nam qd̄ multos miserijs leuauit. z quod se in his malis hominem p̄buit. mirabilis cum viroz bonozum benignolētia p̄secuta est. **T.**u qd̄ adhuc **B.**rundulij morat? es. valde probz z gaudeo. z me hercule puto te sapiēter factuz si fueris **N.**obis quidē qui te amam? erit gratum. z amabo te quum dabis post hac aliqd̄ domum litteraz mei meminēris. **E.**go nunq̄ quenq̄ ad te quum sciam. sine meis litteris ire patiar. Vale.

M. C. Caio Cassio. S. D.

Longior epistola fuisse. nisi eo ipso tpe petita esset a me quū iam iret ad te. longior aut si aliquem habuiss; nam sine periculo vix possum? Redire igit in quies possum? nō me hercule facillime. veruūtamē aliam aberrationē a molestijs nullam habem? **U.**bi igit in quies philosophia tua: et quidem in culina mea molesta est. **P.**udet em̄ seruire. itaqz facio me alias res agēne cōuitium **P.**latonis audiam. **D.**e Hispania nihil adhuc certi. nihil oīno noui. **T.**e abesse mea cā moleste fero tua gaudeo **S;** flagitat tabellari? **V.**alebis igit. meqz vt a puero fecisti amabis.

D j

Epistole

Cassius. S. D. Ciceroni.

Suares bñ est. ego quidem valeo. Nō me hercule in hac mea peregrinatione quicquid libētius facio. quā scribo ad te. **V**ideoz em̄ cum pñte loq̄ et iocari. Nec tamē hoc vsu venit p̄p̄ spectra catiana. p̄ quo tibi propria eplā tot rusticos stoicos egerā. vt **C**atium **A**thenis natū esse dicas. **P**āsam n̄m secūda volūrate hoīem plaudatū eurrerisse. tum ipsi⁹ causa gaudeo. tum mehercule ⁊ oīm n̄m. spero em̄ homīes intellecturos quāto sit oīb⁹ odio crudelitas. ⁊ quāto amori p̄bitas ⁊ clemētia. atq̄ ea que maxime mali petāt ⁊ cōcupiscāt ad bonos puenire. **D**ifficile ē em̄ hominibus p̄finatere esse s̄o et s̄tute iusticia parari ⁊ vey et p̄abile est. **I**pse em̄ **E**pīcur⁹ a q̄ oēs **C**atij et **A**masinij. mali s̄boz interpretes p̄ficiscūtur. dicit. **I**taq̄ et **P**ansa q̄ sequit̄. virtutē retinet. et ij qui a vobis vocantur sunt oēs q̄ s̄tutes ⁊ colūt et retinent. **I**taq̄ **S**ylla cui⁹ iudiciū p̄ba re debem⁹. quū dissentire p̄hōs videret. nō quesuit qd̄ bonum eēt. ⁊ oia bona coemit. cui⁹ ego mortem forti mehercule aio tuli. **N**ectamē cesar diuiti⁹ nos eum desiderare patiet̄. **N**am hz damnatos q̄s p̄llo vobis restituat. nec ipse sectorem desiderabit. quū filium viderit. **N**ūc ad rempu. redē. qd̄ in hispania gerat̄ rescribe. **P**ereā nisi sollicit⁹ sum. ac malo veterē ⁊ clementē dñm h̄c. q̄ nouū ⁊ crudelē expiri. **S**cis **C**neus q̄ sit factu⁹. **S**cis quō crudelitatem s̄tutē putet. **S**cis q̄ se sp̄ a vobis derisum putet. **V**ereoz ne nos rustice gladio velit quid fiat si me diligis rescribe. **D**ui q̄s velim scire vtz istas sollicito aio an soluto legas. **S**cies em̄ eoz dē tpe qd̄ me facē oporteat. ne lōgior sum vale. me vt facis ama. **S**i cesar vicit celeriter me expecta.

CM. C. Trebonio. S. D.

Oratorē meum. sic em̄ inscripsi. **S**abino tuo cōmēdaui. natio me hominis impulit. vt ei recte putarē. nisi forte cādīdatorē licētia h̄c q̄s vsus hoc subito cognomē arripuit. ⁊ si modestus ei⁹ vultus. sermoq̄ cōstans h̄c quiddā a curib⁹ videbat̄. **S**z de **S**abino satis. **T**u mi **T**reboni quādo ad amorē meum aliquātum olim discedēs addidisti. q̄ tolerabilis feram⁹ igniculū desiderij tui. crebris nos lr̄is appellato. **A**tq̄ idē si ita fiat a nobis quāq̄ duē cause sunt. cur tu frequentior in isto officio esse debeas q̄ nos. **P**rimū qd̄ olim solebat̄ q̄ romē erāt ad puñciales amicos te repū. scribere. nūc te nobis scribere oportet. **R**es em̄ publica istic ē. **D**einde qd̄ nos. alijs officijs tibi absentī satis facē possum⁹. **T**u nobis nisi lr̄is nō video q̄re alijs satis facē possis. **S**z cetera scribes ad nos postea. **N**ūc hoc p̄mo cupio cognoscē iter. cum cuiusmodi sit ad nos. vbi **B**rutū n̄m videris quā diu simul fueris. **D**einde quum p̄cess

Tullij.

ris lōgius de bellicis reb⁹. de toto negotio. vt existimare possim⁹. quo sta
tu sumus Ego tm̄ me scire putabo. quātum ex tuis lris habebō cognitū.
Cura vt valeas. meq; ames amoze illo tuo singulari.

M. Cicero. Trebonio. S. D.

Eplam tuam legi libēter. ⁊ libz libētissime. sed tamē in ea volu
ptate huc accepi dolorem. qđ quum incēdisses cupiditatem meam con
suetudis augēde nr̄e. nam ad amoze quidē nihil poterat accedē. tum
discedis a nobis. meq; tāto desiderio afficis. vt vnam mihi cōsolationez
relinqs. fore vt vtriusq; nr̄m absentis desiderium. crebris ⁊ longis eplis
leniat. qđ ego nō modo me tibi spōdere possim. s; de te etiam mihi nul
lam cū apud me reliquisti dubitatiōem. quātum me amares. Nam vt
illa omittam q̄ ciuitate teste fecisti. quum mecū ininiciās ꝓmunicasti
quū me concionib⁹ tuis defendisti. quū questor i mea atq; in publica cā
cōsiliū ꝓris suscepisti. quū tribunoplebis questor nō paruisti. cui tu⁹
ꝓsertim collega parēt. vt hęc recentia q̄ meminero sp̄ obliuiscar. q̄ tua
solllicitudo de me in armis. q̄ leticia in reditu. q̄ cura. qui dolor. quum ad
te cure dolores mei ꝓferent. Brundisiūm teniq; te ad me venturū fuisse
nisi subito in hispania missus esses. Ut hęc igit omittam. q̄ mihi tāti ex
istimāda sunt. quāti vitam existimo ⁊ salutem meam. Liber iste quē mi
hi misisti. quātam habet declaratiōem amoris tui. primū quod tibi face
tum vidēt quicqđ ego dixi qđ alijs fortasse nō idē. Deinde quod illa si
ue faceta sint. siue sic fiunt. narrāte te ⁊ venustissima. quin etiam anteq;
ad me veniatur risus omnis pene cōsumit. Quod si in his scribēdis ni
hil aliud nisi qđ necesse fuit de vno me tam diu cogitauisses ferrus eē
si te nō amarem. Quum vero ea que scriptura ꝓsecut⁹ es sine summo
amore cogitare nō potueris. nō possim existimare plus quenq; a seipso.
quam me a te amari. cui quidem amozi vtinā ceteris reb⁹ possim. amoz
re certe respondeo. quo tamē ipso tibi confido futurum satis. Nunc ad
epistolam venio. cui copiose ⁊ suauiter scripte nihil est quod multa rez
spondeam. Primum enim ego illas Caluo litteras misi. non plus quam
has quas nunc legis existimans exituras. Aliter scribim⁹ quod vnum
solum. aliter quod multos lecturos putamus. Deinde ingenium ci⁹ me
liozibus extuli laudib⁹. quam tu id vere potuisse fieri putas. Primum
qđ ita indicabam acute mouebatur. gen⁹ quoddam sequebatur. in quo
iudicio lapsus quo valebat. tamen exquebatur quod ꝓbaret. Multe
erāt ⁊ recōdite lre. vis nō erat. Ad eā igit adhortabar. In exercēdo at et
in acēdo plurimū valet. si laudes eum. quem cohortē. Habeas de Cal
uo iudiciū ⁊ cōsiliū meum. Cōsiliū quod hortandi causa laudauī.

Epistole

Judicium quod de ingenio eius valde existimaui bene. Reliquum est tuam perfectionem amore pleque, reditum spe expectem, absentem memoria colam. **Domine** desiderium lris mittedis accipiedisq; leniam. **Tu** velim tua in me studia et officia multum tecum recordere, quod quum tibi liceat, mihi nefas sit obliuisci, non modo virum bonum me existimabis, verum etiam te a me amari plurimum iudicabis.

M. C. C. S. D. Tironi suo humanissimo et optimo

Ute quanta in te sit suauitas, duas horas thirei suum? Xenomenes hospes tam te diligit, quasi si vixerit tecum. Is omnia pollicitus est, quod tibi essent operum facturum puto, mihi placebat si firmior es, ut teleucadem deportares, ut tibi te plane confirmares. **Videbis** quid **Curio**, quod **Lysoni**, quod medico placeat. **Volebam** ad te **Marionem** remittere, quem quum meliuscule tibi esset, ad me mittes, sed cogitavi vnas lras **Marionem** afferre posse, me autem crebras expectare. **Poteris** igitur te facies si diligas, ut quid die sit **Acastus** in portu. **Multi** erunt quibus recte lras dare possis, qui ad melibeter pferant. **Equidem** per se autem neminem premitte. **Ego** omnem spem tui diligenter curandi in **Curio** habeo, nihil prelo fieri humanius, nihil nisi amantius. **Ei** totum tradere malo te paulo valentem, quam statim imbecillum videre. **Cura** igitur nihil aliud nisi ut valeas, cetera ego curabo, etiam atque etiam vale. **Leucade** proficiscens, **Septimo** idus nouembriis.

M. Cicero, Tironi, S. D.

Septimum iam diem corcyte tenebamur. **Qu**, antequam pater et filius **Bu**trothi solliciti eram, de tua valitudine mihi in modum, nec mirabamur nihil a te lras. **Dis** enim veteris istinc nauigat, qui si essent nos corcyte non sederem. **Cura** igitur te et confirma, et quum comode et per valitudinem, et per anni tempus nauigare poteris ad nos amantissimos tui veni. **Nemo** nos amat quod te non diligit. **Carus** omnibus expectatusque venies. **Cura** ut valeas, etiam atque etiam **Tiro** noster. **Vale**. **Quintodecimo** calendis nouembriis **Corcyte**.

M. C. Tironi suo, S. D.

Cicero meus, et frater, et fratris filius, **S. D.**

Paulo facilius putavi posse me ferre desiderium tuum, sed plane non sero, et quantum magni et honoris nostrum inter est, quamprimum ad urbem me venire, tamen peccasse mihi video, quia a te discesserim. **Sed** quia tua voluntas ea videbat esse, ut proorsus nisi confirmato corpore nolles nauigare, approbaui

Tullij

tuū cōsiliū. Neq; nūc muto. si tu in eadem es sentētia. **S**inautem po-
 ltea quam cibum coepisti. videris tibi me posse cōsequi. tuū cōsiliū est.
Marionem ad te eo misi. vt aut tecum ad me q̄sprimū veniret. aut si tu
 morare statim ad me rediret. **T**u autē hoc psuade si cōmodo valitudis
 tuę fieri possit. nihil me malle quam te esse mecum. **S**i autē intelliges
 opus esse te patris cōualescēdi causa paulum cōmorari. nihil me malle
 quam te valere. **S**i statim nauigas. nos leucade cōsequere. **S**i te cōfir-
 mare vis ⁊ comites ⁊ tēpestates. ⁊ nauem idoneam vt habeas. diligēter
 videbis. **U**num illud mi **T**iro videro. si me amas. ne te **M**arionis ad-
 uent⁹ ⁊ hęc cōmoueāt. qđ valitudini tuę maxime cōducet si feceris.
 maxime obtemperaris voluntati meę. **H**ęc p tuo ingenio cōsidera. **N**os
 ita te desideram⁹ vt amem⁹. **A**mor vt valētem videam⁹ hortat. desiderū
 vt q̄sprimū. **N**ud igit pot⁹. **C**ura ergo potissimū vt valeas. **D**e tuis is-
 numeralib⁹ in me officijs erit h̄ mihi gratissimū. iij. no. nouēbris

M. Cicero. Tironi. S. D.

Non queo ad te nec libet scribere. q̄aio sum affect⁹ tm̄ scribo ⁊ tibi ⁊
 mihi maxime voluptati fore si te firmum quāprimū videro. tercio
 die abs te aluciam accesseram⁹. **I**s loc⁹ est citra leucadem stadia. cxx. **L**eu-
 cade aut te ipm̄. aut tuas lrās a **M**arione putabā me accepturū. **Q**uan-
 tum me diligis. tantū fac vt valeas. vel quātum te a me scias diligi. **N**os
 nis nouēbris a lucia.

M. C. Tironi. S. D.

Nos apud aluciam ex q̄ loco tibi lrās ante tederam⁹. vnum diem cō-
 morati sum⁹. quod **Q**u. nos cōsecut⁹ non erat. **I**s dies fuit nonē nouē-
 bris. **I**nde ante lucem p̄ficiscētes ante diem octauā idus no. has lrās de-
 dim⁹. **T**u si nos oēs amas. ⁊ p̄cipue me m̄grm̄ tuū cōfirma te. **E**go val-
 te suspēso aīo expecto te p̄mū scz. **D**einde **M**arionem cum tuis lrās oēs
 cupim⁹. ego in p̄mis q̄sprimum te videre. sed mi **T**iro valētem. **Q**uare
 nihil p̄pararis satis q̄ndie videro. si valebis **U**tilitatibus tuis possim
 carere. te valere tua cā primū volo. tum mea mi **T**iro. **V**ale

M. Cicero Tironi. S. D.

Varie sum affect⁹ tuis lrās. valde priore pagina turbat⁹. paulum al-
 tera recreat⁹. **Q**uare nūc quidem nō dubito. quin quo plane vales
 as. te neq; navigationi neq; vię p̄mittas. **S**atis em̄ te mature videro. si
 plane cōfirmatum videro. **D**e medico ⁊ tu bñ existimari scribis. ⁊ ego sic
 audio. **S**z plane curatiōes eius nō probo. **I**us em̄ dādum tibi nō fuit.
 quī esses se tamē ⁊ ad illum scripsi accurate. ⁊ ad **L**ysonem. **A**d **C**uriū
 vero suauissimū homiem. ⁊ summi officij summęq; humanitatis multa

Epistole

scripsi. In his etiam vt si tibi videret. te ad se trāfferet. **L**yso em̄ noster vereor ne negligētior sit. p̄mū qz omnes greci. deinde qd̄ quum a me lrās accepissz mihi nullas remisit. sz cum tu laudas. Tu igit̄ quid faciēdum sit iudicabis. **M**ud mi **T**iro te rogo. sumptui ne parcas vlla i re qua ad valitudinem op̄ sit. **S**cripsi ad **C**urium qd̄ dixisses daret medico. ipsi puto aliqd̄ dandū esse. q̄ sit studiosior. **I**nnumerabilia tua sunt in me officia domestica. forensia. vrbana. puicialia. in re priuata. in republica. in studijs. in lrīs nrīs. **O**mnia vicris. si vt spero te validū videro **E**go puto te bellissime si recte erit cum questore **M**escinio decursuz. non in human^o est. teqz vt mihi visus est diligit. z quum valitudini tue diligētissime cōsulueris. tu mi **T**iro cōsulito navigationi. nulla in re iam te festinare volo. nihil laboro nisi vt salu^o sis. **S**ic habeto mi **T**iro neminē esse q̄ me amet. quin item te amet. vt quum tua z mea maxime itere est te valere. tum multis est cure adhuc dum mihi nullo loco deesse vis. nūnqz te cōfirmare potuisti. **N**ūc te nihil impedit. oia reponē. corpi serui. quātam diligētiam in valitudinē tuam cōtuleris. tāti me fieri a te indico. **V**ale mi **T**iro. **V**ale. **V**ale. et salue. **L**epta tibi salutē dicit. z oēs **V**ale. vi. idus nouembrijs. **L**eucaze

M. C. Tironi. S. D.

Qertiam ad te hāc eplam scripsi eodem die magis instituti mei te nēdi causa. qz nactus eram cui darem. quam q̄ haberem qd̄ scriberem. **I**git̄ illa quātum me diligit. tm̄ adhibe in te diligētē. ad tua innumerabilia in me officia. **A**dde hoc qd̄ mihi erit gratissimum oim̄ quum valitudinis rōnem vt spero habueris. habeto etiam navigatiōis. **I**n italiā cunctib^o omnib^o ad me lrās dabis vt ego cunctam **P**atras neminem pretermitto. **C**ura cura te mi **T**iro. quādo non cōtigit vt mecum navigares. nihil est qd̄ festines. nec quicqz cures. nisi vt valeas. etiā atqz etiā vale. viij. idus nouēbris. **A**ctio vesperi

M. T. Cicero. S. D. Tironi suo.

Magne nobis est sollicitudini valitudo tua **N**am tam et si qui veniunt nunciāt. tamē in magna cōsolatiōe ingēs est sollicitudo si diutius a nobis affutur^o es. **I**s cui^o vsū z suauitatem desiderādo sentim^o. **A**ttamē quanqz videre te tota cogitatiōe cupio. tm̄ te penit^o rogo. ne te tam longē navigationi z viē p̄ hēmen nisi bñ firmum cōmittas. neue nauiges. nisi exlozate. **U**ix in ipsis rectis z oppidis frig^o in p̄ma valitudine vitat̄. nedum in mari z via sit facile abesse ab iniuria t̄pis inquit **E**uripedes cui tu quātum credas nescio. **E**go certe singulos ei^o versus singula ei^o testimonia puto. **E**ffice si me diligit. vt valeas. et tu da nos

Tullij.

firmus et valens quamprimum venias. **A**ma nos. et vale. **Q**uintus frater salutem plurimam dicit.

M. Cicero Tironi. S. D.

Apsa te ut scis discessum ad. iij. no. nouē. **L**eucadem venim⁹ ad viij. idus nouem. ad. vij. actium. ibi ppe tempestate ad. vi. id⁹ morati sum⁹. **I**nde ad quintum idus corcyram bellissime nauigauim⁹. **C**orcyre fuim⁹ vsqz ad. xvi. calen. decembris tempestatib⁹ reteti. ad duodecimum calen. decembris in portum corcyreor. ad cassodem stadia. cxx. processum⁹ ibi reteti fuim⁹ vsqz ad no. cal. **I**nt ea qui cupide pfecti sunt multi naufragia fecerūt. nos eo die coenati soluim⁹. **I**nde austro leuissimo celo sereno nocte illa et die postero in italiam ad hydrontē ludibūdi puenim⁹. eodemqz vtro postridie id erat ad. vij. calen. decē. hora quarta **B**undulium venim⁹. eodemqz tpe simul nobiscum in oppidum introijt **L**esretia que te facit plurimi. **A**d quin. calen. decembris seru⁹ **C**n. **P**lancij **B**undulij tandem aliquādo mihi a te expectatissimas lrās reddidit datas idus nouembris q̄ me molestia valde leuarūt. vtinam oīno liberasset **S**ed tamē **A**clapo medic⁹ plane cōfirmat propediem te valētem fore **N**unc quidem ego te hortor vt omnem diligētiam adhibeas ad cōualescendum tuam prudētiam. temperātiā. amorem ergalme noui. **S**cio te omnia facturum vt nobiscum quamprimum sis. **S**ed tamē ita velim vt ne quid properes. **S**ymphoniam **L**ysonis velim vitasses. ne in quarta ebdomadā incideres. **S**ed quādo pudori tuo maluisti obsequi quā valitudini reliqua cura. **C**urio mihi vt medico honos haberet. et tibi das ret quod opus esset. me cui iussisset curaturū. **E**quū et mulum **B**undulij tibi reliqui. **R**ome vereor ne ex calēdis ianuarij magni tumult⁹ sint. **N**os agem⁹ omnia modice. **R**eliquū est vt te hoc rogem. et a te petam ne temere nauiges. **S**olēt naute festinare questus sui causā. **C**aut⁹ sis mi **T**iro. **M**are magnum et difficile tibi restat. **S**i poteris cum **N**escio. caute is solet nauigare. **S**i min⁹ cum honesto aliquo homine. cuius auctoritate nauiculari⁹ moueatur. **I**n hoc omnem diligētiam si adhibueris. teqz nobis incolumē feceris. oīa a te habebō etiam atqz etiā no ster **T**iro. **V**ale **M**edico **C**urio **L**ysoni de te scripti diligentissime. **V**ale **S**alue.

M. C. Tironi. S. D.

Et si oportunitatē opē tue oib⁹ locis desidero. tñ nō tam mea qz tua causa doleo te nō valere. **S**z quādo in quartanā p uersa vis ē morbi. **S**ic em scribit **C**urius. spero te diligētia adhibita etiam firmiorē fore. **M**odo fac id quod humanitatis tue est. ne quid aliud cureas hōctēpore. nisi vt quam cōmodissime cōualescas. **N**ō ignoro quātūna

Epistole

ex desiderio labores, sed erūt oīa facilia, si valebis festinare te volo, ne nan-
sec molestiam suscipias eger, et periculosa hyeme nauiges. Ego ad urbē
accessi p̄dic no. ianuaras obuiam mihi sic p̄ditum ē, vt nihil fieri potu-
erit ornati. **S**z incidi in ipam flammam ciuilis discordiē vel poti⁹ bel-
li, cui quū cuperem mederi, et vt arbitror possem cupiditates ceteroz ho-
minū. Nam ex vtrazq; pte sunt q̄ pugnare cupiāt, impedimēto mihi su-
erūt oīno, et ipse **C**esar amic⁹ noster minaces ad senatum et acerbis lrās
miserat, et erat adhuc impudēs, q̄z exercitum et puinciam inuito senatu
tenēt, et **C**urio me⁹ illū incitabat, **A**ntoni⁹ quidem noster et **Q**u. **C**assi-
us nulla vi expulsi ad **C**esarem cum **C**urione pfecti erāt. Postea quam
senatus cōsulib⁹, p̄torib⁹ tribunis ple, et nobis, qui p̄cōsules sum⁹ nego-
cium dederat, vt curarem⁹, ne qd̄ respu, detrimēti caperet, nunq̄ maiore
in periculo ciuitas fuit, nunq̄ improbi ciues habuerūt paratiozē ducē
oīno. Ex hac quoq; pte diligentissime comparat. Id fit auctoritate et stu-
dio **P**ompeij nostri, q̄ **C**esarem sero cepit timē. Nobis inf̄ has turbas,
senat⁹ tamē frequēs flagitauit triumphū. Sed **L**entul⁹ cōsul quo ma-
ius suū beneficiū facēt, simulatq; expeditet que essent neccāria de repu, di-
xit se relatur. Nos agim⁹ nihil cupite, eo qd̄ est nr̄a pluris auctoritas,
Italie regiōes descripte sunt, quam quisq; ptem tueret. Nos **C**apuam
sumpsim⁹, hęc te scire volui. Tu etiam atq; etiam cura vt valeas, lrās qz
ad me mittas quotienscūq; habebis, cui res, etiā atq; etiā vale. Datum
p̄dic idus Ianuarij.

M. C. Tironi. S. D.

Quo in discrimine verset salus mea et bonoz omnium atq; vniverse
reip, ex eo scire potes qd̄ domos nr̄as et patriam ipam vel diripiē-
dam vel inflammādam reliqm⁹. In eum locum res deducta ē vt nisi qd̄
de⁹ vel casus aliq̄s subuenerit, salui eē nequeam. Equidem vt veni ad vr-
bem nō destiti oīa et sentire et dicē et facē, q̄ ad cōcordiam p̄tinerēt, s; mi-
rus inuaserat furor, nō solum improbis, s; etiam his q̄ boni habent, vt
pugnare cuperēt, me clamāte nihil bello ciuili miserius. Itaq; cum **C**e-
sar amētia quadā raperet, et oblit⁹ nomis atq; bonoz suoz **A**rminum,
Pisaurum, **A**nconam, **A**rretū occupass; urbem reliqm⁹ q̄z sapiēter,
aut quā fortiter nihil attinet disputare. Quo quidem in casu sum⁹ vides
ferūtur oīno cōditiones ab illo, vt **P**ompeius eat in **H**ispaniam, tele-
ctus q̄ sunt habitū et p̄sidia nr̄a dimittant, se vltiorem **B**alliam **D**o-
mitio, citiorem **C**onsidio nouiano. **H**is em̄ obtigerūt traditur, ad cō-
sulat⁹ petitionem se ventur, neq; se iam velle absente se rōnem haberi su-
am, se p̄sentē trinundinū petitur. **A**cepim⁹ cōditiones, sed ita vt remo-

Tullij.

neat p̄sidia ex his locis q̄ occupauit. vt sine metu te his ipsis cōditioni-
 bus Romę senat̄o haberi possit. **I**lle si fecerit. spes est pacis. **N**ō enī
 honeste leges imponūtur. sed quib̄ est meli⁹ quam sic esse vt sum⁹ **S**in
 autē ille suis conditionib⁹ instare voluerit. bellum paratū est. eiusmodi
 tamē. qđ ille sustinē nō possit. p̄sertim quū a suis cōditionib⁹ ipse fugerit.
 tantūmodo vt eum itercludam⁹. ne ad urbem possit accedē. qđ spera-
 bam⁹ fieri posse. **D**electus enī magnos habebam⁹. putabamusq; illū me
 tuere. si ad urbem ire cepisset. ne gallias amittēt. quas ambas h̄z muni-
 tissimas p̄ter trāspadanos. **E**x hispaniaq; sex legiōes. ⁊ magna auxilia
Africanio et **P**etreio ducib⁹ haberi a tergo videt. si insaniet. posse opp̄-
 mi modo vrbē salua. **M**aximam autē plagam accepit. qđ is qui summā
 auctoritatem in illi⁹ exercitu hēbat **T**itus **L**abienus ei⁹ socius sceleris
 esse noluit. reliq̄t illum ⁊ nobiscum ē. multiq; item facturi esse dicitur.
Ego adhuc ore marit̄e p̄sum a formis **N**ullum maius negociū su-
 scipe volui. q̄ plus apud illum me l̄r̄e cohortatiōesq; ad pacem valerēt
Sin autē erit bellum. video me castris ⁊ ceteris legionib⁹ p̄faturus. ha-
 beo etiam illam molestiam qđ **D**ollobella noster apud **C**esarem est. **H**ęc
 tibi nota esse volui. q̄ caue ne te p̄turbēt ⁊ impediāt valitudinem tuam.
Ego. **A**. **V**arroni quem q̄z amantissimū mei cognoui. tum etiam valde
 tui studiosum diligentissime te cōmendauit vt ⁊ valitudis tuę rōnem ha-
 beret ⁊ nauigatiōis ⁊ totum te suscipet ac tueret. quem oīa facturū confi-
 do. recepit enī ⁊ mecum locut⁹ est suauissime. **T**u quādo eo tempore me
 cum esse nō potuisti. quo ego maxime operam ⁊ fidelitatem desiderauit tu-
 am. caue festines. aut cōmittas. vt aut eger. aut hyeme nauiges. **N**unq̄
 q̄z sero te venisse putabo. si salu⁹ veneris. **A**dhuc neminem videram qui
 te postea vidisset q̄z. **M**. **V**olusius. a quo tuas lr̄as accepi quod nō mi-
 rabar. **N**eq; enī meas puto ad te lr̄as tanta hyeme proferri. **S**z da ope-
 ram vt valeas. ⁊ si valebis quū recte nauigari poterit. tum nauiges. **C**is-
 cero me⁹ in **P**hormiano erat. **T**erētiana et **T**ullia Romę. **C**ura vt va-
 leas. iij. calen. februa. **C**apua.

M. C. Tironi. S. D.

Ebo vero cupio me ad te venire. sed viam timeo. grauisime egro-
 tasti. in cōdia ⁊ purgationib⁹. ⁊ vi ipsius morbi cōsumptus es. gra-
 ues solēt offensiōes esse ex grauib⁹ morbis. si qua culpa cōmissa ē. **I**am
 ad id biduū quod fueris in via. dum in cumanum veneris. accedent tri-
 nuo ad reditum dies quinq;. **E**go in phormiano ad. iij. calen. esse volo.
 ibi te vt firmum offendam mi **T**iro effice. **L**itterule tuę siue nostre tui
 dicitario obligauerūt. **D**actamē epistola quam **A**castus attulit. oculos

Epistolę

paululū sustulerūt. Pompeius erat apud me quum hoc scriberem, his
lare et libēter ei cupiēti audire nostra dixi, sine te omnia mea mutam esse
tu misis nostris para, vt operas reddas, nostra ad diem dicta fiēt. **D**o-
cuit em̄ te fides quod haberet. **S**ac plane vt valeas, nos ad summū. **V**a-
le. xiiij. calendas Ianuarij.

M. C. Tironi. S. D.

AEgypta ad me venit pridie idus aprilis. **I**s et si mihi nūciauit, te
plane febri carere, et belle habere, tamē quod negauit te potuisse ad
me scribere curam mihi attulit, et eo magis quod **V**ermia quem eodem
die venire oportuerat nō venerat. **I**ncredibili sum sollicitudine te tua va-
litudine, qua si me liberaris, ego te omni cura liberabo. **P**lura scriberē,
si iam putarem libēter te legere posse. **I**ngenium tuū, quod ego maximi
facio cōser ad te mihi tibiq; cōseruandum. **C**ura te etiam atq; etiam di-
ligēter. **V**ale. **S**cripta iam epistola **V**ermia venit. **A**ccepi tuam epi-
stolam vacillantib; litterulis, nec mirum tam graui morbo. **E**go ad te
egrediamur mihi, qd nec inhuman; est, et visus est mihi dilige, vt is tecū
esset, et cū eo coquū quo vterere. **V**ale.

M. C. Tironi. S. D.

Andricus postridie ad me venit quā expectarem. **I**taq; habui no-
ctem plenam timorib; ac miserijs. **T**uis litteris nibilo sum fact; certi;
or quomodo te haberes, sed tamē sum recreatus. **E**go omni delectatione
litterisq; omnib; careo, quas ante quam te videro attingere nō possum,
me dico mercedis quātum poscit promitti iubeto, id scripsi ad **N**umi-
um. **A**udio te animo angī, et medicū dicere ex eo te laborare. **S**i me dili-
gis excita ex somno tuas litteras humanitatēq; p̄pter quam mihi es
carissimus. **N**unc op; est te animo valere vt corpore possis id cum tua,
tum mea causa facias a te peto. **A**castum retine, quo cōmodius tibi mi-
nistretur. **C**ōseruate mihi, dies p̄missor; at est, quem etiam representabo si
adueneris etiam atq; etiā vale. iij. idus aprilis.

M. C. Tironi. S. D.

OMnia a te data mihi putabo, si te valētē videro, summa cura ex-
pectabo aduētum **M**enandri, quem ad te miserā. **C**ura si me diligis vt
valeas, et quū te bene cōfirmaris ad nos venias. **V**ale. iij. id; aprilis

M. C. Tironi. S. D.

TETirone mi **M**arce, ita te meumq; **C**iceronem et meam **T**ulli-
olam, tuūq; filium videam vt mihi gratissimum fecisti, quū eum
indignum illa fortuna ac nobis amicum seruū esse maluisti. **M**ibi
crede tuis et illius litteris perlectis epului gaudio, et tibi ago gratias, et

Tullij.

gratulor. si enim mihi Statij fidelitas est tante voluptati, quan
ti esse in isto. hec eadem bona debent additis litteris et sermonibus hu
manitate que sunt his ipsis commodis potiora. Amo te omnibus equi
dem de maximis causis. verum etiam propter hanc. vel quod mihi sicut
debuisti nunciasti. Te totum in litteris vidi. Sabini pueris et promi
si omnia et faciam. Vale.

M. Marcus. L. Cicero. S. D. Tironi.

Ure quid agas tuas quoque epistolas vix referam in volumina.
Sed heus tu qui esse meorum scriptorum soles. Unde illud tam
valitudini fideliter inserviendo. Unde in istum locum fideliter venit. cui
verbo domicilium est proprium in officio. migratioes in alienam mul
te. Nam et doctrina. et domus et ars et ager etiam fidelis dici potest. ut
sit quomodo Theophrasto placet verecundia translatio. Sed hec cos
ram. Demetrius venit ad me quo quidem comitatu satis scis. et tu eum
videlicet non potuisti videre. cras aderit. videbis igitur. Nam ego hic
perendie mane cogito. valitudo tua me valde sollicitat. sed inserui. et fac
omnia. tum te mecum esse. tum mihi cumulatissime satis facere putato.
Cupio quod operam dedisti mihi gratum est. Valde enim et causa vo
lo. Vale.

M. C. Tironi. S. D.

Quid igitur non sic oportet. equidem censeo sic addendum etiam
suo. sed si placet invidia videtur. quam quidem ego sepe contem
psi. tibi gaudio profuisse. Si vero etiam tusculanum. diu boni quanto mi
hi erit amabilius. Sed si me amas. quod quidem aut facis. aut perbel
lesimulas. quod tamen in modum procedit. Sed ut est indulge valitu
dini tue. Cui quidem tu adhuc dum mihi deseruis. seruuisti non satis.
ea que postulet non ignoras fac bellus reuertare non mo te sed etiam tuscu
lanum nostrum plus amem. Parhedum excita ut hortum ipse condu
cat. sic holitorum ipsum comouebis. Elico nequissimus sestertia ducent
ta dabat nullo aprico hortu. nullo emissario. nulla maceria. nulla casa.
Is ne nos tanta impensa derideat. caleface hominem. ut ego Notone.
Itaque abutor coronis de crabra. Quid agatur. etsi nunc quidem etiam
nimum est. a qua tamen velim scire. Horologium mittam et libros si erit
suum. si tu nullos ne tecum libellos. an pangis aliquid sophocleum.
sic opus appareat. Alligurius Cesaris familiaris mortuus est. bonus
homo et nobis amicus. Te quanto expectemus fac ut sciam. Cura te
diligenter Vale.

Epistole

M. C. Tironi. S. D.

Expecto tuas litteras de multis rebus. te ipsum multo magis. De metrium redde nostrum. et aliud si quid potes boni. De Aufidiano nomine nihil te hortor. scio tibi curę esse. sed confice. etsi ob eam rem moraris. accipio causam si te id non tenet aduola. Litteras tuas valde expecto. Vale.

M. C. Tironi. Salutem. D.

Sollicitat ita viuam me tua mi Tiro valitudo. sed cōfido si diligētiam. quam instituisti adhibueris. cito te firmum fore. libros compone. Judicem cum Metrodoro libebit quomodo ei? arbitrato viuēdum ē. cum holitore vt videtur. tu potes calēdas expectare gladiatores possrie redire. et ita censeo vez vt videbit. Cura te si me amas diligēter

M. C. Tironi. S. D.

Quam vehemēter tabellarios expectarem quottidie aliquādo venērūt post diē quadragēsīmū et sextum. q̄z a nobis discesserāt. quorum mihi fuit aduentus optatissimū. Nam quum maximam coepissem leticiam. ex humanissimi et carissimi patris epistola. tum vero iucundissimi meę tuę litterę cumulum mihi gaudij attulerūt. Itaqz me iam nō poenitebat inter capedinen scribēdi fecisse. sed poti⁹ letabar. Fructum em̄ magnum humanitatis tuę capiebam ex silērio mearum litterarum. Vehemēter igitur gaudeo te meam sine dubitatiōe accepisse excusationē. gratos tibi optatosqz esse. qui de me rumores afferūt. non dubito mi dulcissime Tiro. prestaboqz et enitar. vt Indies magis magisqz hęc nascens de me dupliciter opinio. Quare quod polliceris te buccinatorē fore estimatiōis meę cōfirmo. id cōstantiqz animo facias. licet em̄ tātum mihi dolorem cruciatumqz attulerūt errata etatis meę. vt non solum animum a factis. sed aures quoqz a cōmemoratiōe abhorreāt. cuius te solitudinis et doloris particeps fuisse notum. exploratum est mihi. nec id mirum. nam cum omnia mea causa velles mihi successa. tum etiam tuos Socium em̄ te meorum cōmodorum semper eē volui. Quod igitur tamen ex me doluisti nūc vt duplicetur tuū ex me gaudium prestabo. Cratippo me scito nō vt discipulum. sed vt filium esse cōiunctissimū. Nam cum et audio illum libēter. tum etiam ei⁹ propriam suauitatem vehemēter amplector. Sum totos dies cum conocticqz sepe numero partem. exoro em̄ vt mecum quāsepissime coenet. Hac introducta consuetudine sepe inscientib⁹ nobis et coenantib⁹ obrepit sublataqz seueritate philosophię humanissime nobiscum iocatur. Quare da operam vt hunc talem tam iucūdum. tam excellētem virum videas q̄p̄imum. Nam quid ego

Tullij

de Bruto dicam: quem nullo tempore a me patior discedere. cuius cum frugi severaq; est vita. tum etiam iucundissima coniunctio. Non est enim seiunctus locus a philologia et quotidiana. huic ego locum in proximo eoduxi. quod ut possim ex meis angustijs illi sustento tenuitatem. Preterea declamitare grece apud Cassium institui. latine autem apud Brutum exerceri volo. ut or familiarib; et quotidianis conuictoribus. quos se cum mytilenis Cratippus adduxit omnib; et doctis et illi probatissim; Multum etiam mecum est Epicrates princeps atheniesium. et Leonides et horum ceteri similes. De gorgia autem quod mihi scribis. erat quidem ille in quotidiana declamatiōe utilis. sed omnia postposui. dum modo preceptis patris parerem. enim scripserat. ut eum dimitterē. statim tergiversari nolui. ne animi me suspiciōe ei aliquam importaret. Deinde illud etiam mihi succurrebat. graue esse me de iudicio patris iudicare. tuū tamē studium et cōsiliū gratū acceptūq; est mihi. Excusationem angustiarum tui temporis accipio. Scio em quam soleas esse occupatus. Emisse te p̄dium uehementer gaudeo. feliciterq; tibi rem istam euenire cupio. hoc loco me tibi gratulari noli mirari. eodem enim fere loco tu quoq; emisse te fecisti me certiozem. habes. reponende tibi sunt urbanitates. rusticus romanus factus es. quomodo ego mihi nunc ante oculos tuum iucundissimum cōspectu propono. Uideo enim uidere em̄tem te rusticas res. cum villico loquentem in lacina. seruante ex mensa secūda semina. Sed quod ad rem pertinet me tum tibi defuisse eque ac. tu dolco. Sed noli dubitare mi Tiro quin te subleuatur; sim si modo fortuna me presertim. quū sciam cōmunem nobis emptum esse istum fundum. De mādatīs. quod tibi curę fuit. est mihi gratum. sed peeto a te. ut quam celerrime mihi librarius mittatur. maxime quidem grecus. Multum em̄ mihi eripitur opere in exscribēdis hypomnematis. Tu uelim primis cures. ut ualeas. ut una possimus. Antherum tibi commendo.

M. Cicero Tironi. S. D.

Spero ex tuis litteris tibi melius esse. cupio certe. Cui quidem rei omni ratiōe cura. ut inseruias. et caue suspiceris cōtra uolūtatem meam te facere. quod nō sis mecum. mecum es. si te curas. Quare malo te ualitudini tue seruire q̄ meis oculis et aurib;. et si em̄ et audio te. et uideo libēter. tamē hoc multo erit si ualebis iucundius. Ego hic cesso. quia ipsenihil seribo. Lego autem libentissime. Tu istic si quid libzarij mea manu nō intelligēt monstrabis. una omnino interpositio difficilior est quam ne ipse quidem facile lege soleo. de qua primo Catone. De tridij

Epistole

nio cura vt facis. Tercia aterit modo. ne Publius rogatus sit. Demetrius iste nunq̄ omnino Phalereus fuit. sed nūc plane Bilienus est. Ita q̄ te do vicarium. tu cum obseruabis. Etsi verū tamen de illis nosti cetera. sed tamē si quem cum eo sermonem habueris. scribes ad me. vt mihi nascatur epistole argumētum. ⁊ vt tuas q̄ longissimas litteras legam. Cura mi Tiro vt valeas. hoc mihi gratius facere nihil potes.

M. C. Tironi. S. D.

Quero confice professionem si potes. Etsi hec pecunia ex eo genere est. vt professione non egeat. verū tamen Balbus ad me scripsit tanta se epiphora oppressum. vt loqui nō possit. Antonius de lege quid egerit. liceat modo rusticari. Ad Bithiniam cum scripsi de Seruilio. tu videris qui senectutem non cōtemnis. Etsi Atticus noster. qui quondā me cōmouere intellexit. item semper putat. nec videt quib⁹ presidij septus sim. Hercule quod timidus ipse est. ego tamen Antonij inueteratā sine vlla offensione amicitiam retinere sane volo. scribamq̄ ad eum. sed nō anteq̄ te videro. nec tamē te aduoco. cras expecto Leptam. ⁊ animad cui⁹ curam plero mihi tui sermonis vtendum est.

M. C. Tironi. S. D.

Et si mane Harpalū miseram. tamē quum haberem. cui recte dārem litteras. ⁊ si noxi nihil erat iisdem reb⁹ volui ad te sepius scribere. non quin cōfiderem diligentie tue. sed rei magnitudo me mouebat. Mihi proza ⁊ puppis. vt grecorū prouerbum est. fuit a me tui dimittendi vt ratios nostras explicares. Offilio et Aurelio utiq̄ satisfiat a flamma. si nō potes omnem partem aliquam velim extorquas. In primisq̄ vt expedita sit pensio calēdis ianuarij de attributiōe conficies. de representatiōe videbis. de domesticis ei⁹ hactenus. de publicis omnia mihi certa. Quid Octauus. quid Antonius. que hominum opinio. quid futurum putes. ego vix teneor quin accurram. Sed si litteras tuas expecto. et scito Balbum tuū fuisse Aquini. tum tibi est dictum. ⁊ postridie Hyrtiū puto. vtrinq̄ ad aquas semas quod egerint. Dolobelle procuratores fac vt admoneatur. appellabis etiam puppiam.

Cicero filius Tironi. S. D.

Et si iusta ⁊ idonea vsus es excusatiōe intermissiōe litterarum tuarum. tamē id ne sepius facias rogo. Nam et si de republica rumoribus ⁊ nuncijs certior fio. ⁊ de sua in me voluntate semper ad me perscribat pate r. tamen de quauis minima rescripta a te ad me epistola semper fuit gratissima Quare quum in primis tuas desiderem litteras. nolū cō

Tullij.

mittere vt excusatione potius expleas officium scribendi quam assiduis tate litterarum.

M. C. Tironi. S. D.

Uerberavi te cogitationis tacito dumtaxat cōitio quod fascicul⁹ alter ad me sine tuis litteris perlatus est. Non potes effugere hu ius culpe poenam de patrono. **M.** est adhibēdus. **I**sq; diu 7 multis lū cubrationibus cōmentata oratione. vide vt probare possit te nō peccasse. **P**lane te rogo. sicut olim matrē nostram facere memini. quē lagoenas etiam inanes obsignabat. ne dicerētur inanes aliquē fuisse. quē furtum essent excitate. **S**ic tu etiam siquid scribas. non habebis. scribito tamē ne furtum cessationis quē suisse videaris. **V**alde enim mihi semper 7 ve ra 7 dulcia tuis epistolis nunciatur. **A**ma nos. et **V**ale.

Marcus Cicero. Tironi. S. D.

Mirificam mihi verberationē cessationis epistola dedisti. nam quē parcius frater perscripserat. verecūdia videlicet 7 properatiōe. ea tu sine assensione vt erāt ad me scripsisti. 7 maxime de cōsulib⁹ designatis. quos ego penitus noui libidinum 7 languoris effœminatissimi animi plenos. qui nisi a gubernaculis recesserint maximum ab vniuerso naufragio pe riculum est. **I**ncredibile est quē rogo illos scio oppositis gallozi castris in estiuis fecisse. quos ille latro nisi aliquid firmius fuerit. societate vi tiorum delinat. **R**es est aut tribunitijs. aut priuatis cōsilijs muniēda. **N**am isti duo viri sunt digni. quib⁹ alteri Cefannam. alteri cossutiana rum tabernarum fundamēta credas. **T**e vt dixi sero oculis. **E**go vos ad iij. calendas videbo. tuosq; oculos etiam si te veniēs in medio foro vide ro. dissuuiator. **M**e ama. **V**ale.

¶ Finiūt Epistolę Tullij

¶ Sequitur liber Basilij

e iij